

sanea

na kvalitné
sociálne
služby

osvetový sociálny občasník
nepredajné 2/2023

Asociácia poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

PRÍLOHA
ASOCIÁCIE
POSKYTOVATEĽOV
SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB V SR
Strany 19 – 38

**DULU
TREBA**

AJ PRI ZRODE,
AJ PRI ODCHODE

**NEBUDÚ
PENIAZE?**

NEBUDE
REFORMA

DEBORDELIZÁCIA
DEINŠTITUCIONALIZÁCIE

NAVONOK „NORMÁLNI“

Čo chýba deťom a dospelým s aspergerovým syndrómom?

NADÝCHANÉ & ŽIARIVO BIELE PRÁDLO BEZ ZÁPACHU

RAPID-OZON

OZÓNOVÉ PRANIE V STUDENEJ VODE

100% GARANCIA ÚSPORY

- 90% úspora energie a vody
- 50% úspora času = zvýšenie kapacity práčovne o 100%
- 100% ochrana ohrievacích telies pred vodným kameňom
- 100% odstránenie zápachu z bielizne
- 100% prevencia zafarbenia bielizne

CHRISTEYNS

sanca

Šanca · osvetový sociálny občasník

Vydáva občianske združenie NÁRUČ Senior & Junior v spolupráci s Asociáciou poskytovateľov sociálnych služieb v SR

ŠÉFREDAKTORKA

Mgr. Anna Ghannamová

EDITOR

Mgr. Juraj Mikloš

REDAKTORKA

Mgr. Eva Gantnerová

Eva Sládková

Lenka Dale

Marek Sušínska

ART DIRECTION

Ing. Vladimír Ďurikovič

LAYOUT

Starion, s. r. o.

OBÁLKA FOTO

iStock

INZERCIA

press@apssvsr.sk

TLAČ

Alfaprint

EVIDENCIA

EV 2936/09

REDAKČNÁ RADA

Mgr. Anna Ghannamová,

Doc. MUDr. Božena Bušová, CSc., MPH,

Mgr. Juraj Mikloš

Nevyžiadané rukopisy a obrazový materiál nevraciamy. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti. Autorské práva vyhradené.

o. z. NÁRUČ Senior & Junior,
Fedákova 5
841 02 Bratislava
IČO: 30 856 515
e-mail: naruczachrany@naruczachrany.sk
tel: 0903 903 298

dátum vydania: VII/2023, 15. ročník

Vychádza s finančnou podporou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

NÁRUČ
SENIOR & JUNIOR

Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR

Keď dvaja robia to isté, nie je to to isté

V istom veku človek nadobudne pocit, že v živote ho už len málo vecí dokáže prekvapiť. Mal by už mať vybudovanú nejakú imunitu voči závidí a ľudskej hlúposti a z hľadiska či už pracovných, alebo osobných vzťahov zjavne už dospel k názoru, že ten kratší čas, ktorý pred sebou ešte má, nebude mňať na toxické vzťahy a nepodstatné veci. Aj ja som si to neraz povedala a vidíte:

Zostala som veľmi prekvapená, sklamaná až smutná z otvoreného listu pani Lýdie Brichtovej, konateľky SocioFóra, ktorý preposlala množstvu ich členských organizácií a zverejnila ho na sociálnych sieťach dňa 1. júna 2023. V tomto liste, v ktorom chcela prezidentke, ministerke práce sociálnych vecí a rodiny a iným štátnym autoritám akože pripomenúť ich povinnosť dodržiavať Dohovor o právach ľudí so zdravotným postihnutím (akoby autority nevedeli, že SR sa k jeho dodržiavaniu zaviazala) dosť nevyberaným spôsobom napadla Asociáciu poskytovateľov sociálnych služieb (APSS v SR), že je „proti deinštitucionalizácii sociálnych služieb“ a že jej „nejde o ČLOVEKA, ale iba o ekonomickú efektívnosť“. Prečo nevyberaným? Lebo z kontextu vytrhla a účelovo pospájala vety vedenia asociácie, ktoré boli poslané výlučne členom asociácie a to v úplne iných súvislostiach. Iste, je zamyslenia hodné aj konanie troch členov asociácie, ktorí sa pod list pani Brichtovej podpísali a minimálne jeden z nich posunul interné informácie členov inému subjektu so zjavne nepozitívnym úmyslom. A v tomto zamyslení sa, ma vyrušuje dosť podstatná skutočnosť: ak si takéto neférové, nekolegiálne a až neslušné konanie osvojujú ľudia, ktorí pracujú v sociálnych službách, alebo robia poradenstvo pre sociálne služby, tak čo my vlastne chceme od politikov? Od tých, ktorí sa tvária, že nám slúžia, ale v zásede len bojujú o moc?

Odborníci a zástupcovia akademickej obce – signatári listu z 1. 6. 2023: Žiadam Vás len o jedno, skôr než sa v budúcnosti podpíšete pod akýkoľvek verejný súd: pýtajte sa toho koho súdite, diskutujte s ním a ak mu chcete rozumieť, obujte si aspoň na chvíľu jeho topánky: preberte riadenie zariadenia sociálnych služieb aspoň na jeden mesiac, skúste si urobiť aspoň jedno vyúčtovanie dotácie čo len jednej VÚC, prebďte aspoň jednu noc po dni keď zistíte, že nemáte na účte dosť peňazí na výplaty a odvody, držte za ruku pri odchode na druhý svet jedného

z našich klientov, alebo odrobte aspoň tri 12-hodinové služby za sebou. Potom sa radi pridáme k diskusii o deinštitucionalizácii sociálnych služieb na slovenský spôsob, po ktorej otvoreným listom tak voláte. Ale ak s niekým chcete diskutovať, tak prvým krokom nemá byť odsúdenie a výzva na verejný lynch. Takto sa demokrati nesprávajú. Rovnako mi stále nejde do hlavy – a nie som zďaleka jediná: Aký účel mal tento útok na APSS v SR? Veď nikde nie je napísané, že všetci zainteresovaní aktéri sociálnych služieb musia mať na všetko rovnaký názor. Máme sa preto dehonestovať a útočiť na seba takýmto štýlom? Ja osobne som z vlastnej iniciatívy založila Komoru opatrovateľiek Slovenska (KOS) a po roku som ju s názvom, logom, účtom a sponzorom odovzdala do rúk žien, ktoré sa chopili šance a začali si organizáciu samé viesť. Osobne sa v nej už nijako neangážujem. V mnohom sa s ľuďmi z KOS zhodneme, ale na mnohé veci mám dnes dosť odlišný názor. Ale to neznamena, že budeme na seba verejne útočiť. Zazlievali sme my SocioFóru, že keď im prvá vláda Róberta Fica dala do rúk spravovanie a rozdeľovanie nórskeho fondov, že ich dávali len svojim členským organizáciám a uprednostňovali terénne služby a služby krízovej intervencie? Nezazlievali. Hľadali sme spoločné body, na ktorých sa zhodneme a v tom sme sa s nimi spojili. Keď som založila Platformu za spravodlivé financovanie sociálnych služieb, boli prvou organizáciou, ktorú som do nej prizvala. Keď som ponúkli možnosť spoločne robiť Národnú cenu starostlivosti DOBRÉ SRDCE, tak odmietli, ale nám to nebránilo pozvať pani Brichtovú do poroty Dobrého srdca. No asi platí to staré dobré: keď dvaja robia to isté, nie je to isté!

Nech už ktorákoľvek organizácia zvolí akýkoľvek spôsob komunikácie s inými, kým budem predsedníčkou APSS v SR, budem robiť všetko preto, aby naša asociácia nerozdeľovala, ale spájala. V tejto súvislosti ďakujem Komore opatrovateľiek Slovenska (KOS), že menom predsedníčky Dany Grafíkovej podporili reakciu našej asociácie k slovenskej deinštitucionalizácii a rovnako za podobný postoj ďakujem Márii Kovalovej a Asociácii odborných pracovníkov sociálnych služieb v SR. Celú reakciu APSS v SR na otvorený list z 1. 6. 2023 nájdete na str. 10.

Anna Ghannamová
predsedníčka APSS v SR

AKO ZLEPŠIŤ FINANCOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA SLOVENSKU?

AK NEBUDE RADIKÁLNE VIAC FINANCIÍ, NEBUDE REFORMA ÚSPEŠNÁ

Podiely vládnych financií na dlhodobú starostlivosť vo vybraných krajinách EÚ: Island 100 %, Švédsko 93 %, Nórsko 92 %, Dánsko 90 %, Fínsko 83 %, Belgicko 72 %, Česko 68 %, Anglicko 65 %, Maďarsko 58 %, Poľsko 55 %, Slovensko 14 %, Bulharsko 5 % (zdroj: Eurostat SHA 2019). Povážlivé tiež je, že SR nedodáva údaje o dlhodobej starostlivosti do Eurostatu v správnom členení od roku 2013 a zdravotné poistenie udáva ako vklad do dlhodobej starostlivosti, čo nie je realita. Iba minimum zo zdravotného poistenia ide cez ošetrovateľský paušál v zariade-

SLOVENSKÁ REPUBLIKA PATRÍ V EÚ KU KRAJINÁM S NAJNIŽŠÍM FINANCOVANÍM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB. VYNAKLADÁME NA NE LEN 0,8 % HDP. NAPRIKĽAD ČR JE UŽ ZNAČNE INDE: NA SOCIÁLNE SLUŽBY DÁVA 1,5 % HDP ČO JE V POROVNANÍ S LÍDROM EÚ – NEMECKOM, KTORÉ DÁVA 1,6 % HDP, DOSŤ SLUŠNÝ VÝKON. PRI DLHODOBEJ STAROSTLIVOSTI SME NA TOM EŠTE HORŠIE. VLASTNE NAJHORŠIE (ZA NAMI JE UŽ LEN RUMUNSKO!).

niach sociálnych služieb na dlhodobú starostlivosť. Sociálne služby poskytujú v SR 2 240 registrovaných poskytovateľov. Z toho 1 141 verejných obecných (zriaďovateľ obce a mestá), 178 verejných krajských (zriaďovateľ VÚC) a 930 neverejných

(neziskové organizácie, občianske združenia, cirkevné a iné verejnoprospešné organizácie). Poskytujú spolu 5 634 druhov sociálnych služieb a tie využíva 71 519 prijímateľov, z toho 94 % v službách dlhodobej starostlivosti podmienečných rozhodnutím o odkázanos-

ti. Zo 46 368 občanov v dlhodobej starostlivosti až 79 % je v dvoch najťažších stupňoch odkázanosti a 73 % z nich trpí duševnými a psychiatrickými ochoreniami. Napriek tomu sa polovici z nich v ZSS neposkytuje ošetrovateľská starostlivosť, lebo zdravotné poisťovne zazmluvňujú ZSS podľa umelo vytvorenej tzv. minimálnej siete – nie podľa potreby. Tiež preto, lebo poskytovatelia nemajú dosť peňazí na sestry, ktorých na trhu práce nie je dostatok. Hoci štát dokázal príspevok z MPSVR SR, ktorý je predvojom príspevku v odkázanosti (FPO) zrovnoprávniť pre všetkých klientov bez rozdielu zriaďovateľa, verejné zdroje z rozpočtov samospráv nie sú medzi verejných a neverejných

poskytovateľov rozdeľované spravodlivo. Výsledkom sú aj doterajšie čísla z Informačného systému sociálnych služieb (ďalej len „IS SoS“), podľa ktorých v roku 2022 boli verejní poskytovatelia v priemere v zisku na jedného klienta plus 35 € mesačne, ale neverejní v strate na jedného klienta mesačne mínus 31 €. Na čakacej listine na zabezpečenie služby je dnes cca 14 500 občanov (čísla sú v realite zrejme vyššie, ale 58 % obcí nedodalo do IS SoS údaje) a ich počet bude do roku 2060 len a len rásť. Od roku 2030 do roku 2050 rapidnými skokmi. Plán obnovy však ráta s vybudovaním iba 3 600 nových miest a ďalšie zdroje na dobudovanie potreby na ďalšie roky sú v nedohľadne. **Prítom čakacia doba na umiestnenie vo verejných zariadeniach sociálnych služieb je 214 dní (pri službe DSS 520 dní). U neverejných len 44 dní, ale s obmedzenou kapacitou 40 osôb v budove nie je veľa záujemcov z neziskového sektora otvárať nové zariadenia.**

Dosť silné argumenty na reformu celého systému a v prvom rade finančného zabezpečenia a nového usporiadania kompetencií.

Prečo prichádza reforma tak neskoro?

Podľa predsedníčky APSS v SR nás predchádzajúce vlády za uplynulých cca 15 rokov obrali o rozhodujúci čas, kedy sa iné štáty precízne pripravovali na nárast ľudí v neaktívnom veku, s množstvom diagnóz a tiež robili konkrétne kroky na stabilizáciu personálu v pomáhajúcich profesiách a áno, najmä Rakúsko a Nemecko „vykuchalo“ náš pracovný trh o rozhodujúce pracovné sily, ktoré nám tu dnes v zdravotníctve a v sociálnych službách chýbajú.

„Hlavné, že na tlačových konferenciách sa vlády chválili ako im klesá nezamestnanosť. Iste, keď vyše 40 000 ľudí muselo za slušné platovú prácou vycestovať z krajiny!“, pripomína Anna Ghannamová. Podľa nej veľkú nestabilitu urobili politici aj v legislatíve. Vytvorili v roku 2008 nový zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý založil diskrimináciu neverejných poskytovateľov a teda aj ich klientov. Obral takmer polovicu odkázaných o 50 % finančnej podpory z verejných zdrojov

a destabilizoval pred tým nie ideálny, ale ako tak fungujúci systém sociálnych služieb. Vysvetlila, že APSS v SR vlastne vznikla ako protest proti tomuto zákonu a tejto diskriminácii – na ktorú sa podľa nej roky mlčky pozerali politici, ale aj „nezávislí“ odborníci z oblasti sociálnych vecí, či veľká časť akademickej obce z tohto oboru. „Boli sme jediní, ktorí sa napriek rizikám revanšu štátnych a samosprávnych orgánov, ktoré sa diali – prehnánym množstvom a silou kontrol našej činnosti – ozvali a roky sme bojovali za čiastkové nápravy deformácií, ktoré tento zákon v praxi spôsobil. Veľa dobrých zmien sa nám aj podarilo presadiť: od príspevku MPSVR SR pre všetky služby podmienené odkázanosťou podľa stupňa odkázanosti – ktorý je pravidelne valorizovaný, cez zmenu vzorca na výpočet FPP až po sprísenie povinnosti obcí podieľať sa na financovaní služieb pre odkázaných občanov u neverejných poskytovateľov – vďaka čomu začínajú byť prijímatelia a poskytovatelia úspešní vo vymáhaní svojho nároku cez platobné rozkazy. Pritom sme denne od politikov počúvali, ako „vraj“ neverejní poskytovatelia sociálnych služieb „zarábajú“ na odkázaných občanoch o ktorých sa starajú, lebo majú dvojnásobné úhrady ako tí, ktorí sú u verejných poskytovateľov. Lenže to spôsobili práve tvorcovia diskriminačného zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorí od 1. 1. 2010 znížili podporu prijímateľov u neverejných poskytovateľov o 50 %, než ktorú dostávali dovtedy, a poskytovateľ nemal inú možnosť len o tú stratu navýšiť platbu prijímateľa. Pritom politici dobre vedeli a vedia, že zákon neumožňuje žiadnemu poskytovateľovi, ktorého klienti prijímajú príspevok z verejných zdrojov (hoci len 12 € mesačne) tvoriť žiaden zisk.“ Zdôraznila, že z tohto dôvodu neverejní poskytovatelia nemali a nemajú dostatok zdrojov na obnovu zariadení a budov a o inováciách a moderných technológiách v sociálnych službách, ktoré bežia vo veľkom v susedných krajinách, môžu len snívať. Upozornila, že veľký investičný dlh evidujú aj verejné zariadenia: „Lebo dlho boli a ešte sú pre mnohé obce dôležitejšie cyklotrasy, parky a iné viditeľnejšie investičné úspechy, než je starostlivosť o odká-

zaných. Dodnes si 90 % obcí napriek sprisneniu novely neplní svoje povinnosti a neplatí finančný príspevok na prevádzku neverejným poskytovateľom a neraz aj tým verejným, ktoré majú štatút neziskovej organizácie. To u nich vytvára dlhové špirály, personálnu nestabilitu a áno, ohrozuje to dnes už aj kvalitu služieb“ dodala. Aj podľa kontrol Najvyššieho kontrolného úradu už v roku 2013 bolo preukázané, že poskytovatelia sociálnych služieb nespĺňajú zákonný normatív počtu zamestnancov na počet klientov a percentuálny podiel zamestnancov na celkovom počte zamestnancov, lebo nemajú dostatok zdrojov a na trhu ani nie je dostatok ľudí ochotných robiť túto ťažkú prácu za najnižšie mzdy v krajine. Tie normatívy mnohí neplnia ani dnes a stav na slovenskom trhu práce je ešte horší, pričom o 3 roky odíde z praxe do dôchodku jedna tretina opatrovateliek a sestier.

Dokazujú to aj najnovšie údaje z IS SoS podľa ktorých je priemerový vek zamestnancov v službách dlhodobej starostlivosti 52,5 rokov

(celkovo v sociálnych službách 48,6 rokov). Veľa nádeje vkladala odborná verejnosť z oblasti sociálnych služieb do bývalej vládnej koalície a tiež do Plánu obnovy a odolnosti, lebo prvým míľnikom mala byť práve reforma financovania sociálnych služieb. Nielen pre laickú, ale aj odbornú verejnosť bolo prekvapujúce, že v Pláne obnovy a odolnosti v komponente 13 sa reforma financovania sociálnych služieb dostala časovo až na koniec, teda ako posledný míľnik a jej účinnosť je naplánovaná na 1. 1. 2026. Prítom práve od financovania sa malo odvíjať všetko ostatné: teda aj zlepšenie hodnotenia kvality sociálnych služieb, či zjednotenie posudkovej činnosti. „Namiesto toho, aby sa neprehľadný a neraz nefunkčný systém financovania zjednodušil a namiesto toho, aby posledná vládna koalícia naliala do sociálnych služieb minimálne potrebných 300 miliónov €, koalíčná rada rozhodla – že nenaleje a prvým krokom nebolo dofinancovanie a „upratanie“ systému, ale vznik Inšpekcie v sociálnych veciach,

pre osoby so zdravotným postihnutím. Radikálnu kompetentnú zmenu a teda najmä presun kompetencií pobytových služieb dlhodobej starostlivosti presadzuje najmä APSS v SR a Platforma rodín detí so zdravotným postihnutím. Obe chcú ich presun z obcí a miest, ktoré si kompetenciu roky neplnia na VÚC, a ak by bola väčšia politická odvaha, tak APSS v SR by dokonca súhlasila aj s presunom kompetencie priamo na štát – teda pod MPSVR SR. Všetci sa však zhodujú, že kompetencie majú byť obligatórne, nie fakultatívne a teda zo zákona „musia“ byť vykonávané – nie „môžu“ byť vykonávané. Všetci tiež mali rovnaký postoj aj k viacdrojovému financovaniu a tiež sa zhodli na nutnosti zaviesť možnosť tvorenia zisku, ktorý nebude prerozdelený zriaďovateľom, ale bude použitý na obnovu zariadení a budov, na investície a inovácie. Pri otázke o budúcej podobe FPP sa všetci aktéri prieskumu a teda veľká časť subjektov pracovnej skupiny

Všeobecné zásady pre reformu:

1. Rešpektovanie a podpora základných ľudských práv a slobôd a zásada rovnakého zaobchádzania (nediskriminácia)
2. Dôraz na prevenciu – maximalizáciu vlastných podporných sietí jednotlivca, rodiny a komunity
3. Dodržiavanie štandardov kvality s cieľom zabezpečiť konzistentné/súdržné a vysokokvalitné služby
4. Dostupnosť podpory – geografická a finančná
5. Podpora prepojenia zdravotnej, vzdelávacej a sociálnej starostlivosti/multi-sektorový prístup a multi-disciplinárny prístup
6. Definovanie sociálnych služieb ako služieb vo verejnom hospodárskom záujme/možnosť ich objednávanie zo strany verejnej správy od rôznych poskytovateľov
7. Spolupráca štátu, lokálnej a regionálnej samosprávy, poskytovateľov sociálnych služieb.

K bodu 6 mala zásadnú pripomienku APSS v SR. Z ich stanoviska vyberáme: „To, že sociálne služby sú službami vo verejnom hospodárskom záujme je v poriadku – tak to definuje aj Rada EÚ, ale „objednávanie si“ zo strany samospráv bolo poslednou novelou Zákona 448/2008 o sociálnych službách zrušené a neradi by sme to videli v zákonoch, ktoré sa budú viazať na reformu financovania sociálnych služieb. My vnímame „objednávanie si“ ako výber poskytovateľa samotným občanom a na základe tohto výberu je povinnosťou samosprávy uzatvoriť s vybraným poskytovateľom zmluvu o zabezpečení sociálnej služby a začať na občana hradit' finančný príspevok na prevádzku (FPP). Ani prijímateľ sociálnej služby a ani poskytovateľ by po reforme financovania sociálnych služieb nemal byť v područí rozhodovania a neraz svojvôle samosprávy – či mu službu u poskytovateľa samospráva „objedná“, alebo „neobjedná“.“

s novými inšpektormi, kancelármi, autami a kompetenciami po vzore správneho konania. Teda nie rozdávanie rád ako zlepšiť kvalitu služieb, ale rozdávanie pokút. Na Slovensku po slovensky, povedal by klasik: najprv dáme šľahačku na tortu! Čo na tom, že nemáme korpus torty a ani tie ruky, ktorého by ho upiekli.“ Takto to dnes vníma minimálne Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb slovami predsedníčky Anny Ghannamovej.

V akom štádiu je príprava reformy

Príprava reformy má samozrejme viacero aktérov, združených v pracovnej skupine na prípravu reformy financovania sociálnych služieb, zriadenej ešte exministrom Milanom Krajniakom. Pracovná skupina stihla reálne zasadiť iba raz, ale pracovala aj on-line a uchopiteľným čiastočným výsledkom sú výsledky prieskumu, ktorý rezort poslal účastníkom skupiny – teda rôznym platformám, zastupujúcich hlavných aktérov sociálnych služieb. Do dotazníka, ktorý rezort vyhodnotil 19. mája 2023 sa zapojili: APSS v SR, Národná rada občanov so zdravotným postihnutím, Nezávislá platforma SocioFórum,

Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením, Únia miest Slovenska, Úrad komisárky pre osoby so zdravotným postihnutím, združenie samosprávnych krajov SK8. Nezapojilo sa Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) a Jednota dôchodcov na Slovensku. Väčšina členov pracovnej skupiny sa zhodla na všeobecných zásadách reformy aj na zásadách v oblasti financovania.

Zisťovanie názorov aktérov sociálnych služieb sa realizovalo v dvoch tematických blokoch: 1. rozdelenie, respektíve zmena kompetencií a 2. Štruktúra zdrojov financovania a postoj platforiem k finančnému príspevku na prevádzku FPP a k finančnému príspevku v odkázanosti FPO a forme osobného rozpočtu občana – budúceho prijímateľa.

Služby krízovej intervencie navrhuje napríklad SK8 a SocioFórum presunúť na miestnu samosprávu na novú entitu tzv. „sociálny obvod“, ktorý združí viac obcí. APSS v SR navrhuje kompetencie aj financovanie služieb krízovej intervencie zveriť štátu (MPSVR SR) a VÚC. SK8 dokonca navrhuje zlúčenie niektorých druhov služieb krízovej intervencie: nízkoprahové denné centrum,

Zásady pre reformu v oblasti financovania:

1. Viacdrojové financovanie (fungujúce, nielen deklarované) – zo štátu (štátny rozpočet), lokálnej a regionálnej samosprávy, zo zdrojov verejného zdravotného poistenia, projektové financie, súkromné zdroje (príjmy občana a jeho rodiny, dary, zbierky, sponzorstvo). Zachovávanie spolufinancovania sociálnych služieb aj z prostriedkov regionálnych a miestnych samospráv
2. Rovnoprávne postavenie poskytovateľov bez ohľadu na ich právnu formu a zriaďovateľa, vrátane financovania z verejných zdrojov
3. Osobný rozpočet/príspevok na starostlivosť ako nástroj
 - a) Podpory nezávislosti, možnosť rozhodovať sa a kontrolovať finančné zdroje zo strany dotknutého občana
 - b) Zefektívnenie a sprehľadnenie systému financovania dlhodobej starostlivosti
 - c) Podpora vzniku a rozvoja služieb v komunite

komunitné centrum a nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu a sociálnu službu Domov na polceste vložiť do zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele.

V službách dlhodobej starostlivosti sa názory členov pracovnej skupiny značne líšia. Za ponechanie kompetencií tak ako sú teraz, len s malými zmenami je najmä SK8, Únia miest Slovenska, SocioFórum a Komisárka

zhodla na tom, že budúci FPP musí byť paušálny a že jeho výška a valorizácia má byť daná zákonom. Jedinný rozdiel je logicky v postoji SK8 a ÚMS, ktoré chcú zákonom určiť len „minimálnu“ výšku FPP a chcú si zachovať možnosť úpravy výšky nad minimálnu cez VZN.

APSS v SR zdôraznila, že nielen FPP a FPO, ale aj ošetrovateľský paušál v ZSS je nutné nanovo nastaviť transparentným a zreteľným spôsobom.

bom bez toho, aby sa dal rôzne vyrátavať a interpretovať (ako v súčasnosti FPP sa vyrátava 4 rôznymi spôsobmi!). Rovnako musí byť zákonom nastavená aj valorizácia, ktorá musí zohľadňovať aktuálny stav, teda dáta z posledného ukončeného roka plus predpoklad navyšovania vstupov. Nielen dáta z posledného roka, ako je tomu v súčasnosti. Je nutné tiež jednoznačnejšie oddeliť, respektíve zrušiť vzorec podmienenosti FPP a FPO, lebo iba tak je možné nastaviť predvídateľné a stabilné financovanie. APSS v SR tiež žiada, aby reforma presadila daňové výhody (odpočty z daní) pre

komerčný sektor, ktorý sa rozhodne finančne pomáhať poskytovateľom sociálnych služieb alebo prijímateľom. Tento motivačný faktor je v iných krajinách dávno bežným a v SR roky ignorovaným. S priznaním a vyplácaním FPO zo strany UPSVAR podľa stupňa odkázanosti sa vyjadrili súhlasne a zhodne ÚMS, APSS v SR a SocioFórum. Komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím poukazuje na nedostatok informácií FPO vo vzťahu k iným zákonom a z nich vyplývajúcich príspevkov a dávok. Najmä vo vzťahu k príspevku na osobnú asistenciu, ktorú požaduje zachovať. Ten istý názor zdieľa aj Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením.

APSS v SR zásadne nesúhlasí, aby boli financie posielané na účet občana, ale trvajú na spôsobe poukazu, ktorý si občan uplatní u registrovaného poskytovateľa sociálnych služieb.

Z ich stanoviska vyberáme: „V ČR, kde bol zavedený osobný rozpočet na účet občana s tým majú veľké starosti. Časť príbuzných zneužíva financie na rozšírenie rodinného rozpočtu a nezabezpečuje odkázaným príbuzným adekvátnu odbornú podporu a starostlivosť. Pri údajoch, ktoré každý rok Rade vláde pre seniorov vykazuje Fórum starších a podľa kto-

rých sú seniorské občania SR zneužívaní najviac v domácom prostredí, by to bolo veľké riziko aj na Slovensku. Aj Nemecko prehodnotilo, respektíve zrušilo tento spôsob a od 1. 1. 2022 je príspevok v odkázanosti opäť vyplácaný priamo registrovanému poskytovateľovi (bez ohľadu na to, či ide o ambulantného, terénneho, či pobytového poskytovateľa). Spôsob poukazu by pre štát vyriešil pritom aj druhý problém – donútil by „šedé“, či „čierne“ terénne opatrovatelky, ktoré nezdaňujú príjem a možno nemajú ani kurz opatrovania, registrovať sa, vzdelávať sa a ich práca by začala podliehať Inšpekcii v sociálnych veciach.“ APSS v SR zadefinovala aj možnosti vzorcov navyšovania FPO, avšak po Valnom zhromaždení zo dňa 8. 6. 2023 urobila zásadnú zmenu v požiadavke – kde bude trvať na tom, aby sa koeficient na určenie FPO nevyrátaval z minimálnej mzdy, ale z priemernej mzdy. Upresnila aj ďalšie požiadavky na reformu financovania sociálnych služieb aj v témach, ktoré neboli predmetom prieskumu MPSVR SR zo dňa 19. 5. 2023. Požiadavky APSS v SR na reformu financovania sociálnych služieb a teda aj na budúcu vládu SR, ktorá vzíde z parlamentných volieb nájdete na strane 11. Nie je isté, ako v SR dopadnú najbližšie parlamentné voľby, kto bude sedieť vo vláde a ako sa vláda chopí povinnosti z Plánu obnovy zrealizovať reformu financovania sociálnych

služieb. Nevie sme teda čo z názorov súčasnej skupiny na reformu financovania sociálnych služieb bude nová vláda akceptovať a či vôbec bude reflektovať názory platforiem a asociácií, ktoré po reforme nielen volajú, ale majú o nej aj dosť jasnú predstavu. **Z doteraz zistených stanovísk je zrejmé, že v kľúčových parametroch budúcej reformy je možné nájsť zhodu aj u organizácií stojacich na opačnom brehu a tam kde zhoda možná nie je a nebude – napríklad pri presune kompetencií dlhodobej starostlivosti z obcí a miest na kraje, bude nutná odvaha zodpovedných politikov. Ale ak nebudú vidieť za roh, ak nepochopia, že je nutné najprv radikálne navýšenie zdrojov do sociálnych služieb v objeme cca 600 miliónov € na minimálne dve volebné obdobia, tak reforma reformou nebude.** Odborná prax tiež volá po kontinuite a po zhode k reforme financovania sociálnych služieb a najmä dlhodobej starostlivosti naprieč politickým spektrom. Lebo to, čo dnes zasejú, budú po desiatkach rokov žať. Aké podmienky sociálnych služieb a dlhodobej starostlivosti nastavia, takú starostlivosť budú mať ich blízki a oni sami.

Eva Gantnerová

(zdroje: výstupy z IS SoS Eva Zaujecová 2023, Eurostat SHA 2019, Výsledky prieskumu MPSVR SR s aktívnymi pracovníkmi skupiny na reformu financovania sociálnych služieb máj 2023, rozhovor s predsedníčkou APSS v SR A. Ghannamovou jún 2023)

IRESOFT: Partia, ktorá stojí za CYGNUSom

Sme iresoftáci. Je nás viac ako 80, zdieľame rovnaké hodnoty a spája nás túžba pomáhať tým, ktorí sa starajú o druhých. V práci všetci trávime **#2000hodín ročne** a práca zásadne ovplyvňuje aj náš osobný život. Preto je pre nás dôležité, aby sme svojich **#2000hodín strávili zmysluplne, udržateľne a s radosťou.** A tak si rozmaznávame a rozvíjame našu **špecifickú firemnú kultúru**, vďaka ktorej sa každý deň do práce naozaj tešíme.

INŠPIRUJTE SA U NÁS!

- **Prečítajte si o nás niečo viac na www.iresoft.cz.**
- **Napište si o aktuálne vydanie IREBOOKu na obchod@iresoft.cz.**
- **Dohovorte si u nás inšpiratívnu návštevu.**
- **Alebo sa zúčastnite jedného z našich webinárov, počas ktorých sa zameriavame na témy spojené s personalistikou, značkou zamestnávateľa a firemnou kultúrou. Aktuálne vypísané školenia vždy nájdete na [webe www.cygnusakademie.cz/skoleni](http://www.cygnusakademie.cz/skoleni).**

O našej nezameniteľnej firemnej kultúre pravidelne píšeme v IREBOOKu, dlhodobo zdieľame naše skúsenosti a taktiež pomáhame tým, ktorí si k nám prichádzajú na inšpiráciu. Tešíme sa na to, že naše skúsenosti s budovaním firemnej kultúry budeme môcť preniesť aj k Vám, do zariadení sociálnych služieb a **pomôžeme Vám vybudovať prostredie, v ktorom sa Vám bude dobre pracovať.**

Záleží nám totiž na tom, aby sme tým, čo robíme, zlepšovali aj svet našich zákazníkov. Aj preto sa prostredníctvom informačného systému CYGNUS do sveta sociálnych služieb snažíme prinášať inovácie, a do budúcnosti ho vylepšovať tak, aby Vám pomohol ušetriť ešte viac času na starostlivosť o Vašich klientov.

Veríme, že Vás naša spoločná spolupráca bude naplňovať rovnako, ako nás, a že spoločnými silami dokážeme, že aj v sociálnych službách je možné robiť veci inak.

stojíme pri Váš

TECHNOLOGICKÝ POMOČNÍK V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH

Privolanie pomoci

Evidencia starostlivosti

Pomôcky pre efektívnu starostlivosť

Automatické detekcie rizík

Detekcia otvorenia dverí

Detekcia opustenia lôžka

Detekcia opustenia objektu

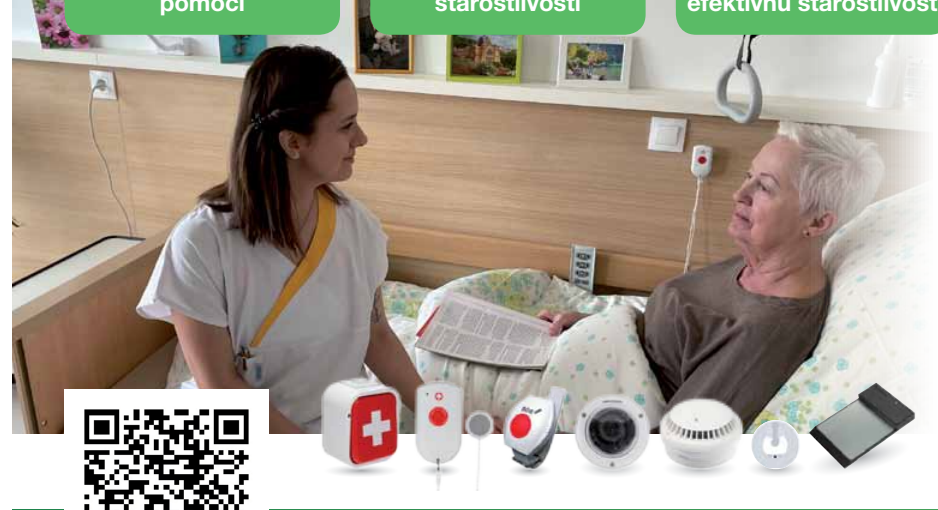
Detekcia teploty/vlhkosti

Detekcia úniku vody

Detekcia požiaru

Predchádzajte rizikovým situáciám pomocou moderných technológií

www.helplivi.sk

Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR

NIELEN K DEINŠTITUCIONALIZÁCIÍ NA SLOVENSKÝ SPÔSOB A POŽIADAVKY NA REFORMU FINANCOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Ctená verejnosť, odborníci sociálnych služieb, akademická obec, politici,

Zastupujeme značnú časť poskytovateľov sociálnych služieb a to neverejných (80,5 %) aj časť verejných (19,5 %), ktorí spolu prevádzkujú takmer 700 zariadení sociálnych služieb rôznych druhov a foriem a starajú sa o takmer 20 000 občanov v núdzi či v odkázanosti na pomoc. Sme odborná prax v prvej línii sociálnych služieb, ktorá sa desiatky rokov prispôsobuje nekonceptnej legislatíve, nefunkčnému, finančne a personálne poddimenzovanému systému.

APSS v SR nikdy nespochybňovala a nespochybňuje Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Naopak robíme množstvo vzdelávacích aktivít a konferencií na túto tému, aby sme zamestnancov sociálnych služieb neustále školili a povzbudzovali v zmene myslenia, aby sa im ľudské práva prijímateľov a individuálny prístup k nim dostali pod kožu a stali sa bežným prístupom pri všetkých druhoch sociálnych služieb. Robíme to z toho mála zdrojov, ktoré v porovnaní s inými krajinami máme: vyzbieraných od klientov, ich príbuzných, či od sponzorov. Nedostávame na to európske peniaze tak, ako prednášateľia „Slovenskej deinštitucionalizácie“.

Vieme, neraz možno nezvládame predstavy akademickej obce, či „matiek“ a „otcov“ štandardov kvality na Slovensku o tom, ako v pote tváre každú minútu myslieť na ľudské práva klientov, ktoré sú bezpochyby na mieste a sú oprávnené. Ale my už nevládzeme. Sme unavení z rokov a rokov neriešenia podstaty problému v sociálnych službách, čo je nedostatok financií a personálu. Sme nahnevaní z toho, ako sa tu populisticky nesystémovo miňajú verejné zdroje v snahe upútať pozornosť voličov. A sme sklamaní, že kolegovia zo SocioFóra a ďalších organizácií, ktorí doteraz stáli s nami bok po boku v zápase za spravodlivé financovanie sociálnych služieb nechápu našu únavu a vyčerpanosť a útočia na nás len preto, lebo žiadame na lepšiu kvalitu viac finančných zdrojov. Vo svojom otvorenom liste z 1. 6. 2023 podsúvajú slovenským autoritám, že APSS v SR nejde v prvom rade o ČLOVEKA, ale o finančnú a personálnu efektívnosť zariadenia. Je to chôdza po tenkom ľade: ukradnúť internú komunikáciu našej organizácie, vytrhnúť vety z kontextu a pospájať si ich ako sa to komu hodí.

APSS v SR sa ohradzuje voči takémuto neetic- kému a nekolegiálnemu konaniu. Áno, nie sme „milovníkmi“ slovenskej verzie deinštitucionalizácie,

zácie, ale to neznamená, že sme odporcovia deinštitucionalizácie ako takej. Nesúhlasíme s deinštitucionalizáciou, ktorá minula 8,5 milióne Eur v zásade len na mäkké formy procesu, teda na vzdelávanie. Česká cesta je podľa nás určite nasledovania hodnejšia, lebo okrem mŕtvania zdrojov na honoráre odborníkov a akademikov sa robia aj systémové zmeny. Nielen v intervencii, ale aj v prevencii. A popri tom tam robia aj tvrdé formy – teda reálne rozdeľovanie veľkých zariadení na menšie. Nepotrebujú k tomu zákonom stanovené kapacity, ale finančnú motiváciu. Pritom ale rozmýšľajú vopred: kde to môže pre občana – klienta služieb priniesť aj očakávaný progres, teda väčšinou u mladých a dospelých v pred- dôchodkovom veku. Dlhodobá starostlivosť, v ktorej je dnes na Slovensku 46 000 ľudí a z nich 79 % v najťažšom stupni odkázanosti V a VI, kde sa starostlivosť nedá robiť zodpovedne bez ošetrovateľských úkonov, nie je asi najideálnejšia príležitosť pre deinštitucionalizáciu. Iste, dať sa to dá aj pri tejto cieľovej skupine. Nájdeme domčeky pre 12 seniorov s demenciou a Alzheimerom: V Nórsku, kde ide na dlhodobú starostlivosť 92 % priamo z vládnych finančných zdrojov. V Dánsku 90 %, vo Fínsku 83 %, v Belgicku 72 % a áno aj v Českej republike, kde ide z vládnych zdrojov na dlhodobú starostlivosť 68% z vládnych finančných zdrojov. **Na Slovensku? V roku 2019 to bolo 14% (údaje Eurostat SHA 2019). Iná vec je ale podstatná: Ani APSS v SR a ani odborníci a akademici z akejkoľvek organizácie by si nemali osobovať právo určovať čo je pre klienta – občana vhodné. Len on by mal rozhodovať. Ale povinnosťou nás všetkých je: dať mu na výber. Niekomu vyhovuje malé zariadenie, iný - zvyknutý na panelák - možno chce väčšie. Tak prečo obmedzovať zákonom kapacity? To žiaden iný štát nerobí. Nemecko je lídrom EÚ a vyčíta im niekto „týranie klientov“ za to, že majú aj veľkokapacitné zariadenia? Nie. To len v SR sme opäť proaktívne pápežskej ako pápež.**

Poskytovateľom sociálnych služieb združených v APSS v SR išlo, ide a vždy pôjde o ČLOVEKA, ale otvorene hovoríme, že mu nedokážeme dať kvalitnú službu ak nebudeme mať kvalitných zamestnancov. Nebudeme mať kvalitných zamestnancov, ak im nedáme dostatok financií za ťažkú prácu, ktorú v tejto krajine nechce už takmer nikto robiť. Ak zariadenia sociálnych služieb: či už ambulantné, terénne, alebo pobytové nebudú finančne efektívne, nebudú stabilné a nebudú ani trvalo udržateľné.

Toto sú podľa APSS v SR nutné kroky, aby sa sociálne služby dostali z marazmu:

- Naplánovať do systému sociálnych služieb postupne 1,5 % k HDP (Čo je dnes úroveň v ČR, v SR - 0,8 % k HDP),
- Kompetencie v pobytových službách dať krajom spolu s patričným navýšením podielových daní pre VÚC a obciam nechať domácu opatrovateľskú službu
- Zaviesť paušálny finančný príspevok na prevádzku (FPP) pre poskytovateľov zo samosprávnych zdrojov a jeho výšku a valorizáciu určiť zákonom
- Z príspevku z MPSVR SR urobiť príspevok na odkázanosť (FPO), na ktorý má nárok každý občan s rozhodnutím odkázanosti, teda aj ten, ktorý je klientom verejných zariadení - vrátane domácej opatrovateľskej služby a jeho valorizáciu odvodzovať od priemernej, nie minimálnej mzdy
- Urobiť z rozpočtových organizácií samosprávy príspevkové, aby mali vlastnú právnu subjektivitu a uchádzali sa o verejné a samosprávne zdroje ako v súčasnosti neverejní poskytovatelia
- Zaviesť nový zákonný odvod dlhodobej starostlivosti (bez ktorého nebude nikdy dostatok zdrojov na starostlivosť o obrovský nárast odkázaných, ktorí budú potrebovať služby najmä od roku 2030 – 2060, čo je možné aj bez navyšovania odvodového zaťaženia občanov. Stačí inak prerozdeliť súčasné odvodové fondy).
- Zrušiť v zákone maximálnu kapacitu 40 osôb v pobytových službách (takéto obmedzenie nie je ani v ČR, ani v Nemecku a ani v iných okolitých krajinách) ale proaktívne, navyše, v rámci projektov motivovať zariadenia pod 40 osôb na budovu najmä pre klientov z DSS a deti s ochoreniami autistického spektra a iných mladých a dospelých ľudí so zdravotným postihnutím. Nie znižovať súčasné verejné zdroje nutné na prevádzku a mzdy, ako to urobila posledná novela Zákona 448/2008.

So znením listu súhlasia a požiadavky APSS v SR na novú vládu odsúhlasujú dole podpísaní členovia vedenia APSS v SR. Súhlas rovnako vyslovilo 98 % účastníkov Valného zhromaždenia APSS v SR zo dňa 8. 6. 2023.

Vedenie APSS v SR: **Mgr. Anna Ghannamová**, CSS Náruč, n.o., predsedníčka APSSvSR, **Doc. MUDr. Božena Bušová, CSc., MPH**, Empatia n.o, podpredsedníčka APSSvSR, **Mgr. Lýdia Alföldyová**, Seniorville, n.o. Jablonoň, koordinátorka BSK, **PhDr. Silvia Poárová**, Domus Bene, n.o., Senec, členka etickej komisie APSSvSR, **Ing. Tomáš Horváth**, člen revíznej komisie APSSvSR, **Mgr. Júlia Hlavačková, MBA**, Samaritánka n.o., Žarnovica, členka revíznej komisie APSSvSR, **Ing. Magdaléna Veselská, PhD.**, predsedníčka revíznej komisie APSSvSR, **Ing. Tomáš Hyben, PhD.** Evanjelická diakonia Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku, predseda spr. rady, **Mgr. Daniela Macáková**, Sekcia pre ambulantné a terénne služby APSSvSR, **Ing. Milada Dobrotková, MPH**, čestná predsedníčka, zakladajúca členka APSSvSR, **Mgr. Viera Mrázová, MBA**, Jazmín n.o., Handlová, koordinátorka TSK, **Ing. Martina Novická**, Dom seniorov Karolína, Cífer, koordinátorka pre TTSK, **Mgr. Martina Krúpová**, Dom seniorov Hronov, Brusno, koordinátorka BBSK, **Ing. Cyril Korpesio**, Arcidiecézna charita Košice, koordinátor pre KSK, **PhDr. Ing. Pavol Vilček**, Spišská katolícka charita, koordinátor pre PSK, **PhDr. Dušan Demčák, PhD**, zariadenie pre seniorov Cemjata, Prešov, zástupca koordinátora pre KSK a PSK, **Mgr. Peter Šimičák**, Benetrix n.o., Martin, koordinátor ŽSK, **Alena Mochnáčová Dis, MBA**, ZSS Slnecný dom, n.o., Humenné, Sekcia ekonomicko legislatívna APSSvSR, **PhDr. Zuzana Fabiánová**, ZSS Slnecný dom, n.o. Humenné, predsedníčka Sekcie ošetrovateľstva, **Mgr. Juliana Hanzová**, Senior House, n.o. Levice, koordinátorka NSK, **Ing. Miroslav Dzurech**, Generálny sekretár, Slovenská katolícka charita, Bratislava.

List dňa 10. 6. 2023 dodatočne podporili:

Komora opatrovateľiek Slovenska – **Dana Grafiková**, Asociácia odborných pracovníkov v sociálnych službách – **Mária Koval'ová**

(List s originálnymi podpismi signatárov je archivovaný v centrále APSS v SR)

A o čo chceme požiadať politikov, ktorí sa chopia moci po voľbách?

Ak urobíte to, čo posledná vládna koalícia, že odmietnete do systému sociálnych služieb naliať veľký objem financií, tak radšej žiadnu reformu financovania sociálnych služieb nerobte. Bude to neúčinné a teda zbytočné. Pre prípad, že budete mať odvahu urobiť zásadnú zmenu, tak zabudnite na analýzy a konečne konajte.

- Cez financie EÚ dorovnať investičný dlh v budovách súčasných poskytovateľov sociálnych služieb, aby boli bezpečné pre klientov a zamestnancov, čo dnes mnohé nie sú.
- Prvý rok a pol po začatí vládnutia zvýšiť mzdy v sociálnych službách na tri etapy – spolu o 50% oproti súčasnosti z verejných zdrojov všetkým zamestnancom bez rozdielu zriaďovateľa.
- Zaviesť pravidelné náborové a stabilizačné bonusy pre zamestnancov.
- Vytvoriť novú profesiu: lídra opatrovateľského tímu s minimálne ročným vzdelaním so zvýšenými kompetenciami vrátane možnosti podávania liekov a inzulínu (lebo nechávať dnes opatrovateľky a poskytovateľov vedome v protizákonnej činnosti je od zákonodarcov a kompetentných rezortov obľudné a alibistické).
- Zaviesť štátne štipendiá pre sestry, lídrov opatrovateľov, opatrovateľov a sanitárov.
- Upreduť zamestnancov pomáhajúcich profesií pri získavaní nájomných bytov
- Zabezpečiť vyplácanie ošetrovateľského paušálu vo všetkých ZSS, v ktorých sa ošetrovateľské úkony realizujú a teda určiť zákonom, že zdravotné poisťovne musia „minimálnu sieť“ stanoviť podľa reálnych potrieb a nie podľa vlastného rozhodnutia o tom, koľko financií chcú na ošetrovateľské úkony v ZSS poskytnúť.

Na vedomie:

Premiér SR **Ludovít Ódor**
Ministerka **Soňa Gaborčáková**
Komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím **Zuzana Stavrovská**
Verejný ochranca práv **Róbert Dobrovodský**

Zaznamenala
Anna Ghannamová,
predsedníčka
APSS v SR

Om tom svedčí hyenizmus niektorých, keď ako dôvod na DI zneužívajú tragédiu v CSS Zátisie v Osadnom. Nechodili tam náhodou DI bojovníci niekoľko rokov na metodické návštevy? Aký bol reálny prínos DI? Mnoho hodín školenia a vzdelávania, transformačné tímy, transformačné plány...akurát zariadenie bolo v stále v tých istých priestoroch. Prítom vedenie CSS Zátisie sa snažilo o zmenu, oni vedeli, že budova je stará, len ich nikto nepočúval. Napriek tomu, v týchto podmienkach poskytovali omnoho lepšiu starostlivosť ako väčšina iných poskytovateľov v moderných a nových budovách. Aha viem, boli ste tam v roku 2019, napísali ste správu a ozvali ste sa po požiari, aby

Správne nastavená transformácia zariadení, ktoré poskytujú sociálnu službu v nevyhovujúcich priestoroch, bez ohľadu na kapacitu a počet lôžok, je potrebná a nevyhnutná. K dnešnému dňu (7. 6. 2023) je podľa Informačného systému sociálnych služieb registrovaných 544 zariadení pre seniorov, 336 špecializovaných zariadení a 463 domovov sociálnych služieb. Vzhľadom k forme poskytovanej sociálnej služby a cieľovej skupine, v týchto zariadeniach je najväčšie riziko porušovania základných ľudských práv prijímateľov (ale aj zamestnancov). Prešli ste si všetky, aby ste vedeli vyhodnotiť, že im nejde o človeka ale o finančnú a personálnu efektívitu? Prešli ste si všetky, aby ste vedeli vyhodnotiť, že

DEBORDELIZÁCIA V DEINŠTITUCIONALIZÁCI

ROZMOHOL SA NÁM TU TAKÝ NEŠVÁR, POUŽÍVAŤ „DEINŠTITUCIONALIZÁCIU“ (ĎALEJ IBA „DI“) AKO JEDINÉ SPRÁVNE RIEŠENIE NA VŠETKY PROBLÉMY V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH. NIEKTORÍ BOJOVNÍCI ZA DI VEDIA UMNE PREPÁJAŤ RÔZNE ZAHRANIČNÉ VÝSKUMY A MEDZINÁRODNÉ ĽUDSKOPRÁVNE DOKUMENTY NA PODPORU SVOJICH TVRDENÍ. ŠKODA, ŽE MNOHO Z NICH MÁ S REÁLNYM FUNGOVANÍM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB IBA TEORETICKÉ SKÚSENOSTI.

ste si kopli. Niektorí si uvedomili, že to nebolo dobré a vhodné a zmenili prístup. No niektorí kopú ďalej, kopú do tých, ktorí sa už nemôžu brániť. Ale budiž, každý máme svoje spôsoby práce a pomoci... Skúsme si v tom však urobiť trochu poriadok. Skutočná deinštitucionalizácia nie je iba v priestoroch a kapacite, ale hlavne v prístupe a v hlavách. Bolo by až príliš veľké zjednodušenie tvrdiť, že čím menšie priestory (resp. kapacita), tým vyššia kvalita poskytovanej sociálnej služby. Áno, v mnohých prípadoch to môže platiť. Ale nedávajte do jednej vety, že vyššia kapacita automaticky znamená porušovanie ľudských práv a poskytovateľom ide iba o peniaze. Mimochodom, čo znamená nižšia a vyššia kapacita? Používate odokínovú metódu? Dojmológiu? Či máte nebudaj reálne číslo kapacity, kedy sú ešte ľudské práva dodržiavané a kedy už nie?

neposkytujú sociálnu službu dôstojne a bezpečne? Prešli ste si všetky, aby ste vedeli vyhodnotiť, že tie s väčšou kapacitou (nech už ten termín znamená čokoľvek) sú naozaj horšie ako tie s nižšou kapacitou? Urobili ste prieskum skutočného stavu poskytovaných sociálnych služieb? Mnohí z DI bojovníkov túto príležitosť mali. Príležitosti a funkcie ste však využili na preklad zahraničných výskumov a vymýšľanie zbytočných a nefunkčných nových štandardov kvality. Ktoré majú navyše aj obsahové a gramatické chyby a reálne vôbec neriešia to Vaše DI ani skutočné problémy sociálnych služieb na Slovensku. To, čo sociálnym službám a ich prijímateľom a tým pádom aj zamestnancom, naozaj pomôže, je ak odhodíme egá a aroganciu.

Ak sa prestaneme tváriť, že sa rozumieme tomu, čo sme nikdy nerobili a nebudeme sa hrať na odborníkov. Teória a prax toho niekedy nemajú veľa spoločného. Nebojte sa, poskytovatelia sociálnych služieb nie sú hlúpi. Oni vedia, kde sú ich problémy (aspoň väčšina z nich). Oni často aj poznajú riešenia. Tak ich skúsme počúvať. A prestaťme útočiť na seba a hrať hru na to, kto je lepší.

Sadnime si spoločne a podme hľadať riešenia. Pretože, ak v súčasnej dobe rieši Slovensko, že nedokáže vyčerpať „eurofondy“ a pravdepodobne budeme musieť vrátiť asi 4 miliardy €, je smutné pozerat' na to, že na tehly pre DI išli iba odrobinky, avšak na školenia o tom ako robiť DI to bolo viac ako 8,5 milióna €.

Marek Sušinka

Privolávací systém pre nemocnice a domovy sociálnych služieb

Systémy pre privolanie pomoci určené pre seniorov, zdravotne a telesne znevýhodnených pacientov, klientov v nemocniciach a zariadeniach sociálnych služieb. Využitie systému je možné v zdravotníctve, sociálnej sfére, v domácich podmienkach ale aj vo výrobných podnikoch či priemysle.

Vhodné pre všetky druhy zdravotných a sociálnych zariadení

Poskytuje maximálny dohľad a kontrolu nad pacientmi

Náš systém uľahčí a zefektívni vašim zamestnancom ich prácu. S vytváraním privolávacích systémov máme dlhoročné skúsenosti a vieme ich prispôbiť zákazníkovi na mieru. **Tento systém by v žiadnej modernej nemocnici, či sociálnom zariadení nemal chýbať.**

Staráme sa o našich seniorov

- ✓ nonstop notifikácia klient / sestra
- ✓ rýchla a bezproblémová montáž
- ✓ dlhodobá stabilita systému
- ✓ odborný dohľad a servis systému

Viac informácií na www.netSPACE.sk

0917 535 977 **netSPACE**

NOVINKY Z TASR

Žiadame zvýšenie plátov zamestnancov v sociálnych službách

Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb (APSS) SR žiada zvýšenie plátov zamestnancov v sektore o 50 % oproti súčasnosti, a to minimálne na tri etapy za prvý rok a pol volebného obdobia. Druhou požiadavkou je zrovnoprávnenie verejných a neverejných poskytovateľov v oblasti sociálnych služieb. Po diskusii so zástupcami politických strán o tom informovala predsedníčka APSS Anna Ghannamová. „Ak štát dokázal zrovnoprávniť prijímateľov, a teda aj poskytovateľov sociálnych služieb, verím, že to dokáže budúca vláda aj zo samosprávnych verejných zdrojov,“ uviedla Ghannamová. APSS žiada tiež zmeniť kompetencie v sociálnych službách a preniesť kompetencie pobytových služieb dlhodobej starostlivosti z obcí a miest na kraje. Ghannamová upozornila na to, že obce a mestá si 14 rokov neplnia svoje povinnosti a 90 % obcí neplatí k zabezpečeniu sociálnej služby príspevok na prevádzku.

Príspevok na opatrovanie sa výrazne zvýši

Peňažný príspevok na opatrovanie pre opatrovateľov v produktívnom veku bude od 1. júla zvýšený o 43,35 eura, respektíve na 569 eur. Ak takýto opatrovateľ opatruje dve a viac fyzických osôb, tak príspevok sa zvýši o 57,65 eura na 756,80 eura. V stredu o tom informovala ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny Soňa Gaborčáková. „Myslím si, že je to odkaz pre ľudí, že sa naozaj snažíme na nich pozeráť takým okom, že sú súčasťou spoločnosti. Naozaj sa pozrieť, že sú ľudia, ktorí si jednoducho nevedia zabezpečiť svoje potreby cez pracovnú činnosť, ale sú odkázaní na našu pomoc,“ uviedla Gaborčáková. Dodala, že po zvýšení mzdy pre formálnych opatrovateľov sa zamerali aj kategóriu neformálnych opatrovateľov, ktorí zabezpečujú starostlivosť o svojich príbuzných v ich domácom prostredí formou opatrovania alebo osobnej asistencie.

Sociálna poisťovňa zvyšuje minimálne dôchodky

Sociálna poisťovňa od 1. júla zvyšuje sumy minimálneho dôchodku, pričom sa mení i spôsob určenia jeho sumy. Minimálne dôchodky sa opätovne naväzujú na sumu životného minima. Sociálna poisťovňa výšku dôchodkov prepočítava automaticky, poberatelia dôchodkov teda nemusia o zvýšení osobitne žiadať. Minimálne dôchodky vo zvýšenej sume Sociálna poisťovňa vyplatí dôchodcom v auguste spolu s doplatkom za júl 2023.

Prezidentka víta zvýšenie opatrovateľských príspevkov

Prezidentka SR Zuzana Čaputová víta, že Národná rada schválila posilnenie adresnej pomoci pre najnúdznejšie skupiny ľudí. „Parlament zvýšením príspevku na bývanie a skoršou valorizáciou dávky v hmotnej núdzi pomôže znášať zvýšené náklady na bývanie, či potraviny pre ľudí a rodiny, ktorí cez doterajšie schémy pomoci buď čiastočne alebo úplne prepadávajú,“ priblížila prezidentka. Ocenila tiež rozhodnutie vlády posilniť adresnú pomoc tým, ktorí opatrujú ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím, zvýšením opatrovateľských príspevkov. „V čase kríz, aké zažívame v súčasnej dobe, nemôžeme zabúdať na skupiny ľudí, na ktoré dopadajú najviac a sú pre nich existenčným ohrozením,“ dodala.

Pomoc obetiam trestných činov

Informačnú kanceláriu pre obeť trestných činov v Nitre a jej detašované pracovisko v Leviciach vyhľadalo za štyri roky jej fungovania 350 občanov. Pracovníci nitrianskej kancelárie poskytujú pomoc širokej škále obetí trestných činov od obetí podvodov na senioroch až po obeť domáceho násillia.

Informačné kancelárie pre obeť trestných činov sú pre občanov k dispozícii naprieč celým Slovenskom od roku 2019. Nájdú v nich podporu, pomoc a poradenstvo. Počet klientov od začiatku sprostredkovania a poskytovania pomoci do júna 2023 dosiahol číslo 3282. V 1441 prípadoch pracovníci poskytli pomoc občanom vo veku od 18 do 60 rokov. V 1069 prípadoch šlo o seniorov vo veku nad 60 rokov, 53 prípadov sa týkalo detí a mládeže do 18. roku. V 718 prípadoch sa klient rozhodol neuviesť svoj vek. Z celkového počtu klientov bolo 1242 mužov a 2035 žien.

Zdroj: TASR

Potrebujete pre svoje zariadenie opatrovateľky? Kontaktujte nás!

Eurokadra Med - Profesionálna personálna agentúra zoženie pre vás potrebný personál: Opatrovateľky, budúce sestry (po uznaní vzdelania v SR) prípadne fyzioterapeutov (po uznaní vzdelania v SR). Máme k dispozícii cca 100 kandidátov-ky odídenkyne z Ukrajiny.

Máme približne 100 kandidátov, ktorí pre vás môžu pracovať už do niekoľkých dní!

Ako sa s nami spojíte?

pošlite nám e-mail na adresu: t.lucky@eurokadra.com.
alebo telefonicky na t.č 0914 222 200
NON-STOP

- koľko opatrovateľov potrebujete
- navrhovaná forma zamestnania
- plat
- navrhované podmienky pobytu

A my pre vás pripravíme špeciálnu ponuku!

Tak veľa môžete získať, keď miniete tak málo!

+48 32 441 92 00 kontakt@eurokadramed.com www.eurokadramed.com

www.ipro.sk

iPRO
INTERAKTÍVNE PRODUKTY

OBJAVTE NOVÉ SVETY POD VÁŠMI NOHAMI

INTERAKTÍVNE PODLAHY

- ✓ **Interaktívna výučbová a pohybová podlaha** pracuje s rehabilitačnou psychoterapiou a používa individuálne techniky arteterapie
- ✓ **Kognitívny tréning** – systematická snaha zlepšiť pretrvávajúce poruchy intelektuálnej činnosti
- ✓ **Kognitívna rehabilitácia** – ľudia postihnutí traumou alebo chorobou spolupracujú na náprave alebo zmiernení kognitívneho deficitu

Viac info a cenník

+421 917 777 027 obchod@ipro.sk

O ROK STARŠÍ A SKÚSENEJŠÍ

ZAČIATOK JÚNA UŽ TRADIČNE V OBOCH PREVÁDZKACH CSS NÁRUČ SENIOR & JUNIOR, TEDA V PREVÁDZKACH V BRATISLAVSKEJ DÚBRAVKE A V SOLČANOCH PRI TOPOLČANOCH PATRÍ OSLAVÁM NARODENÍN.

Na oslave 14tého výročia opäť vystúpila Gizka Oňová

Krásnych „tínedžerských“ 14 rokov je „Náruč“ silnou súčasťou komunity v Dúbravke. Prináša nielen profesionálnu opateru ale aj úsmev a radostný domov, kde sa vedú klienti a personál aj baviť. Po roku im na výročie opäť prišla zaspievať Gizka Oňová. Tá je pre klientov tohto zariadenia – seniorov doslova modlou. Ale nebola jediná v programe. Svoje umenie predstavil aj súbor mažoretiek ALBA a to vo všetkých vekových kategóriách – od najmenej 5 ročnej mažoretky až po „20-ročné seniorky“. Každý rok sa Náruč snaží prísť počas osláv s niečím výnimočným. Tento rok stavia na výstavu obrazov nášho klienta, architekta a výtvarníka Ing. Arch. Pavla Ondreičku. Samozrejme že brány CSS brány otvorili aj pre príbuzných a tí si pochutili na „šmakocinkách“ ich vychýrených kuchárov. Uveriteľných 11 rokov pôsobí CSS NÁRUČ Senior & Junior aj v Solčanoch. Aj tu Náruč poznajú ako miesto, na ktoré sa viete spoľahnúť, keď

Aj v Solčanoch si klienti pochutili na výbornej torte

Náruč Senior & Junior funguje v Solčanoch už 11 rokov

potrebujete služby odkázaným. Aj tu je silnou súčasťou komunity a bodom, podľa ktorého sa mnohí v samotnej obci orientujú. Oslava narodenín bola ako každý rok krásna. Nechýbal kotlíkový guláš, zákusky, ovocné poháre a smotanová torta a do tanca hrala – ako vždy hudobná skupina DISK. Za obidve zariadenia sa v mene vedenia poďakovala všetkým riaditeľka Anna Ghannamová tým, ktorí tieto domovy tvoria. V prvom rade samotným seniorom a klientom, opatrovateľom, sestram, sociálnym a odborným pracovníkom. Držte im palce do ďalších rokov, práca je síce náročná no krásna, ale ako zhodne tvrdia: vždy sa budú v snažiť byť tu pre tých, čo potrebujú pomoc.

Juraj Mikloš

Program v Dúbravke spestrili aj mažoretky

Dúbravskú oslavu skrášlili aj obrazy nášho klienta

SPOĽAHLIVÁ PRÁČOVNÍCKA TECHNOLOGIA

primus®

CLEANING
všetko pre pranie, čistenie a hygienu

ODBORNE TESTOVANÉ
A CERTIFIKOVANÉ PRE
DEZINFEKČIU PRI 40 °C

CLEANING s.r.o., Majerská cesta 96A, 974 01 Banská Bystrica
cleaning@cleaning.sk | 048/4198 566 | www.cleaning.sk

Asociácia poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

príloha

Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR

júl/2023

AKO ROBÍME

GENERÁLKU KVALITY MAREK SUŠINKA

POZNÁME FINALISTOV

DOBRÉHO SRDCA JURAJ MIKLOŠ

POŽIADAVKY

KRÍZOVEJ INTERVENČIE PAVOL VILČEK

STRETÁVANIE SA, ZDIEĽANIE
INFORMÁCIÍ A SKÚSENOSTÍ
Z PRAXE. TO JE ZÁMER NAŠICH
ODBORNÝCH KONFERENCIÍ.
INAK TO NEBOLO ANI NA
TOHTOROČNEJ – 9. – 10. 5.
2023 V HOTELI SENEC PRI
SLNEČNÝCH JAZERÁCH.
TEMATICKY SME SA ZAMERALI
NA PODPORU A ROZVOJ
ZAMESTNANCOV PRACUJÚCICH
V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH.

Dokonalá čistota, hebkosť a sviežosť

NOVÁ VÔŇA

Účinný,
aj po sušení
v sušičke

*85% zložiek, ktoré prispievajú k hebkosti Lenoru, je rastlinného pôvodu.

Professional
support™

Oficiálny partner P&G Professional pre SR/ČR
info@profsupport.sk | +421 951 895 526
www.profsupport.sk

P&G Professional™
WOW, to je ČISTOTA!

V sociálnych službách riešime
denno-denne veľký okruh
problémov a tém. Vyriešiť ich
jednoducho musíme, inak by nastal
v systéme kolaps. Medzi tie najpálči-

PODPORA A ROZVOJ ZAMESTNANCOV PRACUJÚCICH V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH

vejšie patrí financovanie a implemen-
tácia štandardov kvality poskytovanej
sociálnej služby. Práve s nimi sa boria
všetci poskytovatelia už roky. Trápia
nás aj rôzne systémové a legislatívne
zmeny. Vytvorené od stola a bez
praktickej skúsenosti z fungovania
služieb, nerefektujú naše potreby
a skôr nám vytvárajú prekážky, ktoré
sa my všetci snažíme zvládať.
Asi najhorúcejšou problematikou

s ktorou sa musíme denno-denne
vysporiadať je personál. Dlhodobu sa
objavujú tie isté problémy. Nedostatok
kvalitného personálu a jeho odliv do
iných rezortov. Málo financií na zabez-
pečenie jeho udržateľnosti. Bojujeme
aj s nedostatkom ľudí na to, aby sme
z hľadiska legislatívnych požiadaviek
dokázali naplňať štandardy kvality
poskytovanej sociálnej služby. Deficit
kvalitného personálu ovplyvňuje aj

kvalitu odbornej starostlivosti o našich
prijímateľov. Prvý deň sme na konferencii riešili
najmä teoretické i praktické návody,
ako zabezpečiť udržateľnosť personálu
a ako nastaviť atmosféru u v tíme
tak aby boli zamestnanci maximálne
efektívni. Pozreli sme sa na supervíziu,
čo od nej môžu zamestnanci očakávať
a predstavili sme aj modelové
situácie efektívnej supervízie zamest-

nancov. Supervíziu, ako nástroj zdravej udržateľnosti, zákonnej povinnosti ale i významnej nevyhnutnosti predstavili vo svojich v odborných príspevkoch **prof. Milana Schavel** a **doc. Tibora Romana**. Priniesli i niekoľko otázok do diskusie. Sálou zaznievali šumy... a to najmä vo chvíľach, keď si riaditelia a manažéri uvedomovali potrebu častej a efektívnej supervízie zamestnancov i seba samotných.

Témou druhého bloku boli efektívne nástroje ako si udržať zamestnancov a motivovať ich aby pracovali v sociálnych službách. Teoretické i praktické návody a rady predstavila **Adela Makovinská**. Do svojej prednášky zakomponovala aj interaktívnu časť. V rámci nej vytvorila z účastníkov tímy. Zámerom bolo porovnanie ako zamestnávateľa vnímajú pozíciu zamestnancov, aké nástroje motivácie považujú za efektívne, ale aj a opačný pohľad zo strany zamestnancov.

V praxi overené modely súťažia o najlepších zamestnancov ako kľúč k ich motivácii na konci prvého dňa predstavila **Alena Mochnáčová**. Uviedla niekoľko dobrých príkladov z praxe, priniesla návody a overené nástroje, konkrétne súťaž, ktoré už v niekoľkých zariadeniach fungujú a spĺňajú svoj dobrý účel. Neoddeliteľnou súčasťou každej konferencie je spoločenský večer. Dobré jedlo a príjemná hudba ale najmä možnosť spoločensky komunikovať zväčša využije asi 80 % účastníkov. Tento krát sme ich rozdelili podľa krajov z ktorých pochádzajú. Dôvod bol jednoduchý, aby sa lepšie poznali aj s koordinátormi, vymenili si skúsenosti a dohodli sa na užšej spolupráci.

Druhý konferenčný deň sa niesol znamením hostí a prednášajúcich z inštitúcií, ktorých úloha je zastrešovať problematiku zamestnancov v sociálnych službách najmä legislatívne. **Gabriel Forgáč** – poverený riadením odboru verejnej služby a **Laura Szabóová** zo Sekcie štátnej služby a verejnej služby Úradu vlády SR nám priniesli prehľad v platových triedach a stupňoch náročnosti

práce v sociálnych službách. Zamerali sa najmä na prípady rozdielov medzi verejnými a neverejnými poskytovateľmi a v rozdielnostiach ich systémov odmeňovania. Platové triedy a stupne náročnosti práce vo svojej praktickej a konkrétnej prezentácii obsahovala prednáška **Jany Mochňackej** z Národného inšpektorátu práce. Aj jej prezentácia priniesla via-

cero otázok z pléna. Mnohým poskytovateľom nie sú pravidlá v tejto oblasti dostatočne jasné a skutočne prinášajú mnohé úskalía dennodenného života personalistu alebo manažéra v sociálnych službách. Dopoldňajší program druhého dňa konferencie vyplnila debata na tému ako zosúladiť nekompatibilné zákony s praxou. Debatu moderovala predsedníčka APSS v SR **Anna Ghannamová**, a jej účastníkmi boli už menovaní prítomní z Úradu vlády SR a Národného inšpektorátu práce. Predsedníčka APSS v SR predniesla niekoľko sporných tém a otázok, s ktorými sa musíme pri nastavovaní odmeňovania zamestnancov v sociálnych službách skutočne borit. APSS v SR ich vyzvala by odstránili dvojkoľajnosť zákonov, kde podľa zákonníka práce by mala mať opatrovatelka maturitu ale podľa zákona o sociálnych službách jej stačí kurz opatrovatel'ky.

Tradíciu našich konferencií je zaradovanie príkladov dobrej praxe. V Senci sme využili informácie riaditeľa zariadenia Katka z Považskej Bystrice, **Pavla Ballu**. Vo svojom vstupe nám ukázal ako dokáže on ušetriť na mzdách

Zaujímavou súčasťou konferencie bola interaktívna obrazovka spoločnosti IPRO, ktorá vysielala na koberec v kongresovej sále

Ďakujeme partnerom konferencie

Nielen naplnená kapacita účastníkmi ale aj veľký záujem partnerov – aj taká bola XXII. Konferencia APSS v SR v Hoteli Senec. Stretnutie so štatutármi, riaditeľmi a manažérmi poskytovateľov si nenechalo ujsť 20 spoločností, čo je v po-covidovom čase najvyššia účasť, akú sme zaznamenali.

Exkluzívni partneri

Exkluzívne partnerstvo si na tohtoročnej XXII. Konferencii v Hoteli Senec podelili štyri spoločnosti. Generálny partner APSS v SR spoločnosť **Kimberly Clark – Depend** so svojimi inkontinenčnými produktami, technologická spoločnosť **Netspace** s inovatívnym systémom privolávania klientov, dodávateľ zdravotníckych pomôcok pre rôzne odvetvia spoločnosť **EPION Medical** a v neposlednom rade už tradičný partner našich konferencií, výrobca a dodávateľ prací a čistiacich prostriedkov spoločnosť **Christeyns**. Široké portfólio produktov týchto spoločností je vždy vítaným doplnkom konferenčných prednášok.

Partneri

Aj zoznam partnerov konferencie bol veľmi dlhý. Novinky vo svojom softvéri Cygnus opäť prezentoval zástupca spoločnosti **Iresoft**, Peter Kubín. Technologické produkty priniesla aj spoločnosť **Nam Slovakia**, ktorá tradične ponúka svoj tiesňový systém určený pre sociálne služby pod názvom HELPLIVI. Veľmi zaujímavou prezentáciou sa predviedla spoločnosť **IPRO**. Ich interaktívna plocha a jej využitie a schopnosti prekvapili nielen nás ako usporiadateľov ale predovšetkým účastníkov. Zaujímavými technologickými prostriedkami ale aj inými produktami sa predviedli nováčkovia na našej konferencii spoločnosť **Inovativa**. Takmer všetci účastníci si vyskúšali ich Smart navlekový automat. Upratovanie a pranie, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou a potrebou zariadení sociálnych služieb a široké portfólio produktov na konferenciu vždy prinesú zástupcovia spoločnosti **Professional Support**. Tradične si pri nich rezervuje stánok aj ich partnerská spoločnosť **Cleaning**. S profesionálnym práním vo veľkých kapacitách

sa opäť ukázali aj dámy zo spoločnosti **SALESIANER MIETTEX**.

Kvalitné oblečenie a obuv pre pracovníkov sociálnych služieb – ťahák najmä pre dámy a riaditeľov, ktorí chcú aby ich zamestnanci na pracovisku nevyzerali fádne, predviedli večne usmiate zástupkyne spoločnosti **2P Servis**. Práve ich produkty dajú zabudnúť na šedú uniformitu a rozveselia zariadenia všetkými farbami.

Nakoľko témou konferencie boli zamestnanci, nemohla chýbať ani agentúra **Eurokadra**. Ich ambíciou je priniesť na náš „sociálny“ pracovný trh z okolitých krajín nedostatkové profesie ako sú sestry a opatrovatel'ky.

Jeden stánok, ale rozdielne portfólio produktov. Tým sa prezentovali spoločnosti **Hagleitner Innovative Hygiene** a **Miele**. Obe priniesli na konferenciu zaujímavé produkty a v ich stánkoch sa premlelo veľa návštevníkov. Zdravotnícku techniku, zdvíhacie systémy pre imobilných, polohovacie lôžka tak veľmi potrebné pre ZSS-ky priniesla v úlohe vystavovateľa na konferenciu spoločnosť **ARJO Humanic**. Podobnú kategóriu produktov prezentovala aj spoločnosť **Ares**. Aj vďaka jej produktom dokážu mnohí poskytovatelia pomáhať klientom prekonávať bariéry. O kvalitné produkty je medzi účastníkmi veľký záujem. Také priniesla aj Ružomberská spoločnosť **Áčko**. Priamo na mieste sme si viacerí vyskúšali postel'né obliečky, plachty paplóny či vankúše výrobcu. Všetkým partnerom patrí veľká vďaka. Ich finančná participácia na konferencii nám umožnila postaviť veľmi zaujímavý program a prednášateľov. Ich stánky obohatili účastníkov o nové informácie z hľadiska nových technológií, efektívnych pomôcok a tovarov nutných na moderné poskytovanie sociálno-zdravotných služieb.

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Juraj Mikloš

Konferenciu moderovala predsedníčka APSS v SR Anna Ghannamová

a príplatkoch zamestnancov v sociálnych službách, a pritom neporušiť žiadne práva zamestnancov a dodržať literu zákona.

V rámci prednášok sme sa dostali aj informačnému systému sociálnych služieb IS SoS. Zaujímavé štatistiky a analýzu verifikovaných dát z neho prezentovala riaditeľka odboru sociálnych služieb **Eva Zaujecová**. Tieto čísla nám dali obraz o tom, v akom procese je napĺňanie systému dátami od jednotlivých poskytovateľov a teda priebežné plnenie si povinnosti zadávať do tohto systému všetky tie údaje, ktoré od nás vyžaduje zákon.

Záver konferencie tvoril blok informácií od **Nadeždy Vrtielovej Prečinskej** riaditeľky odboru inšpekcie v sociálnych službách. Jej príspevok na tému, či poznáme kontrolnú metodiku inšpekcie v sociálnych veciach a informácie z oblasti kontrolnej činnosti Inšpekcie, priniesli veľa otvorených otázok. Prezentovala zdroje, ktoré účastníkom odkryli systém inšpekčnej kontroly a nastavených procesov. Práve tieto informácie nás majú pripraviť na splnenie požiadaviek inšpektorov a teda i požiadaviek reálnej praxe v sociálnych službách.

Konferencia opäť priniesla veľa podnetov, informácií ale aj praktických rád, ktoré potvrdzujú jej opodstatenosť. Sme radi, že účasť členov APSS v SR ale aj nečlenských zariadení je veľká. Sála bola naplnená do posledného miesta. Už teraz sa tešíme na jesennú konferenciu v Hoteli Sitno vo Vyhniach 21. – 22. 11. 2023.

Juliana Hanzová, Juraj Mikloš

Adela Makovinská zorganizovala prácu v tímoch systémom World Café

Pavel Balla predstavil koncept šetrenia na mzdách a príplatkoch bez porušenia práv zamestnancov

Na konferencii sme si vyskúšali aj Gerontoblek od spoločnosti Hartmann - Rico

ARES
PREKONAJME SPOLU BARIÉRY

ARES POSKYTOVATEĽ ZDVÍHAČÍCH ZARIADENÍ PRE IMOBILNÝCH A SENIOROV VÁS POZÝVA DO ARES CENTRA V KOVÁČOVEJ.

KDE NÁS NÁJDETE?
Trebuľa 193/31
Kováčová - Sliach
(oproti Národnému rehabilitačnému centru)

Máte záujem alebo sa chcete o stredisku dozvedieť viac?
Kontaktujte nás na tel. č. **0907 255 395**
alebo mailom **ares@ares.sk**

ČO V ARES CENTRE KOVÁČOVÁ NÁJDETE?

3 PLNE VYBAVENÉ BEZBARIÉROVÉ APARTMÁNY:

- Pre ľudí po úraze, ktorí sa potrebujú opäť začleniť do každodenného života a chcú vyskúšať zdvíhacie zariadenia v rámci pobytu v apartmáne priamo pri osobnom používaní alebo s rodinou
- Pre imobilných, ktorí hľadajú ideálne miesto pre oddych s rodinou alebo priateľmi

SHOWROOM:

- Prezentácia zdvíhacích zariadení pre ZŤP a seniorov
- Konzultácie a riešenia šité na mieru
- Poradenstvo k financovaniu zariadení cez príspevky od štátu

SPRIEVODNÉ AKTIVITY:

- Prednášky, semináre, letné kino, opekačky, waflickáreň, stretnutia so zaujímavými osobnosťami

ARJO-HUMANIC SK, S.R.O., ŠKOLSKÁ 428/1, 059 35 BATIZOVCE

www.arjo-humanic.sk

Hygiena klientov

Naše riešenia sú navrhnuté tak, aby uľahčili efektívnu a bezpečnú hygienickú starostlivosť a rutinu a zároveň pomohli znížiť pracovné zaťaženie opatrovateľov a zdravotníckeho personálu.

Prevenca dekubitov

ARJO vám dáva možnosť pozdvihnúť cestu prevencie dekubitov, vybaví vás vedomosťami, zručnosťami a nástrojmi, aby ste mohli konať podľa nového štandardu klinickej dokonalosti a poskytovať merateľné výsledky pri včasnej identifikácii, prevencii a zvládaní dekubitov.

Zdvíhanie a presuny

Pre pacientov a klientov s obmedzenou alebo zníženou pohyblivosťou môže byť čas strávený mimo postele špecifickým rehabilitačným cieľom alebo vrcholom dňa.

Prevenca VTE

S aktívnym kompresným systémom ARJO FLOWTRON môžu profesionálni opatrovatelia získať bezpečnú, pohodlnú a flexibilnú terapiu prevencie VTE, ktorá im pomôže dosiahnuť súlad a optimálnu klinickú účinnosť.

Postele a príslušenstvo

Ponúkame široké spektrum nemocničných a opatrovateľských postelí, ktoré umožňujú dobrú kontrolu infekcie, ponúkajú ergonomické, bezpečné a pohodlné, jednoduché používanie.

Dezinfekcia

Od vysokovýkonných vyplachovacích dezinfekčných zariadení až po výber možností dizajnu čistiacej miestnosti vám môžeme pomôcť vytvoriť efektívne prostredie čistiacej miestnosti ako kľúčový komponent vašej stratégie kontroly infekcií.

POZNÁME FINALISTOV NÁRODNEJ CENY STAROSTLIVOSTI

DOBŘÉ SRDCE
Národná cena starostlivosti

DOBŘÉ SRDCE 2023

KAMPAŇ NA PRIHLASOVANIE NOMINANTOV NA DOBRÉ SRDCE BOLA VEĽMI ÚSPEŠNÁ. POSĽALI STE NÁM MNOŽSTVO PRÍBEHOV SKVELÝCH ĽUDÍ A POROTU ČAKALA NAOZAJ ŤAŽKÁ PRÁCA S VÝBEROM 3 NOMINOVANÝCH DO KAŽDEJ KATEGÓRIE. VŠETKY DÁMY SA K SVOJEJ POROTCOVSKEJ ÚLOHE POSTAVILI ABSOLÚTNE PROFESIONÁLNE A VYBERALI NA ZÁKLADE RÔZNYCH KRITÉRIÍ. NÁS ZAUJÍMALO AKÝCH A PRETO SME IM POLOŽILI TRI JEDNODUCHÉ OTÁZKY.

1. V čom vidíte najväčší prínos Národnej ceny starostlivosti Dobré srdce?
2. Čo pre vás znamená byť porotcom Dobrého Srdca?
3. Podľa akých kritérií budete vyberať finalistov vo svojej kategórii a víťazov v tých ostatných?

Priradenie kategórie „Sestra v sociálnych službách“ Zuzane Haladovej bolo veľmi prirodzené. Je členkou Rady a Prezídia Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek a už od roku 2010 obhajuje v orgánoch komory ich práva.

1. Práca v zariadeniach sociálnych služieb je nedocenená rovnako, ako v ktorejkoľvek sfére zdravotníctva. Sociálna sféra má však aj iné úskalia. Záleží od zriaďovateľa zariadenia a následne aj finančného ohodnotenia pracovníkov. Týmto morálnym ocenením chceme vyzdvihnúť prácu všetkých, ktorí sú súčasťou „ozubených koliesok“ v sociálno-zdravotnej starostlivosti, ktoré idú „ruka v ruke“ a jeden bez druhého by nefungovali.

2. Veľká česť. Aj keď vyberanie z nominácií bude náročné. Každá jedna by si zaslúžila stáť na pódiu aspoň na pár sekúnd.

3. Rozhodovanie bude ťažké. Ako som sa vyjadrila, ocenenie by si zaslúžil každý jeden nominant. Vybrať najlepších z najlepších je zodpovednosť. Pri rozhodovaní určite zohrá rolu preferencia zariadenia, zamestnanca a samozrejme aj aktivity navyše v zdravotno-sociálnej oblasti nominovaných jednotlivcov.

Dana Grafiková sa sociálnym službám venuje celý život. Nie je to len jej práca ale aj záujem. Už tradične hodnotí kategóriu „Opatrovateľ“.

1. Máme možnosť dozvedieť sa o mnohých skvelých ľuďoch, ktorí napriek všetkým problémom ešte stále v soc. službách pracujú a svoju prácu vykonávajú s empatiou, láskou, pokorou. Sú skrytí pred verejnosťou, ale najmä vďaka nim ešte soc. služby fungujú. A sú ich desiatky, stovky... Nezaplatení, unavení, často demotivovaní. Táto anketa supluje ocenenia, ktoré by pracovníci v soc. službách mali dostávať od predstaviteľov štátu, politikov, alebo hoci aj prezidentky, pretože táto oblasť je roky zanedbávaná, neocenená, nedocenená, a pozerá sa na ňu s dešpektom. Na druhej strane ale všetci budeme starí a je veľká pravdepodobnosť, že budeme potrebovať milú, kvalitnú empatickú opatrovatelku, sestru, poskytovateľa. Peniaze sú nevyhnutné, ale niekedy je morálne ocenenie viac ako peniaze. Každý potrebuje pocit, že jeho práca má zmysel. A práve toto ocenenie dáva ľuďom pocit, že je to tak. Zaslúžil by si ho ale každý, kto ešte v soc. službách vládze pracovať!!

2. V prvom rade zodpovednosť. Vybrať finalistov z množstva prihlášok, keď za každou prihláškou sa skrýva jedinečný životný príbeh je naozaj veľmi náročné. Počas Galavečera na vyhlásenie výsledkov mi búcha srdce, či ten víťaz je naozaj „naj“ zo všetkých, či som ja vybrala dobre finalistov a či sme spoločne tajným hlasovaním vybrali z dobrých tých najlepších.☺

3. Pre mňa ako opatrovatelku je zaujímavý aj údaj o dĺžke zamestnania u momentálneho zamestnávateľa a celkovo v soc. službách. Dôležité sú aj sprievodné informácie a video profil. Tiež rôzne detaily, ktoré sa dajú vyčítať medzi riadkami, alebo vidieť vo video profile. Napísaný príbeh je len pohľad druhého človeka na nominovaného, ale video profil doplní tieto riadky o emóciu, ktorá je ukrytá práve vo video profile. Je pre mňa dôležitý počet hlasov, vidieť mimiku, z ktorej sa dá čítať, vidieť človeka spolu s klientmi, vnímať emócie.... To, ako nominovaného vnímajú kolegovia, klienti, ľudia, potom už len dopĺňajú celkový dojem a obraz o človeku, ktorého spoznávam najskôr cez písmenká, potom aj cez krátky obraz.

Katarína Mažárová sa sociálnej práci venuje od skončenia vysokej školy. Pracuje ako sociálny pracovník na Psychiatrickej klinike Fakultnej nemocnice Trenčín. V tomto ročníku hodnotí kategóriu „Odborný pracovník“.

1. Prínos Národnej ceny starostlivosti Dobré srdce vidím najmä v rozširovaní povedomia o sociálnych službách a tiež v zviditeľňovaní profesionálov, ktorí v nich pracujú. Sociálne služby nie sú nosnou mediálnou témou a Národná cena Dobré srdce priťahuje pozornosť na oblasť sociálnych služieb a ľudí v nich - či už profesionálov alebo klientov. Jedným z prínosov je i zvyšovanie povedomia o tejto oblasti a zároveň i zvyšovanie statusu - ako oblasti sociálnych služieb, tak i prezentovaných organizácií a jednotlivcov.

2. Byť porotcom Dobrého srdca je pre mňa veľká česť a veľmi pekne ďakujem organizátorom za možnosť presunúť sa z pozície diváka do úlohy porotcu, ktorý sa svojím dielom podieľa na príprave a priebehu tohto vzácného podujatia.

3. Keďže som v tejto úlohe nováčik - moja predstava je zohľadniť profesionálnu stránku nominovaného - jeho odborné i ľudské kvality - a sama som zvedavá ako veľmi budú moje rozhodovanie ovplyvňovať emócie a ako sa mi podarí s nimi narábať. Mám totiž zato, že v pomáhajúcich profesiách je dôležité tak vzdelanie/kvalifikácia/odbornosť, ako aj osobnostné predpoklady, keďže „pracovným nástrojom“ sme my samotní...

Členka Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci v Európskom parlamente Miriam Lexmanová formuje legislatívu v tejto oblasti na celoeurópskej úrovni. Jej prioritou je práca na zlepšení situácie a postavenia formálnych aj neformálnych opatrovateľov.

1. Sociálna oblasť je kľúčová a podľa jej funkčnosti hodnotíme často i funkčnosť štátu samotného. Vyspelosť štátu sa totiž nemia len výkonnosťou ekonomiky, ale do veľkej miery aj tým, ako sa vie postarať o tých najodkázanejších. Národná cena Dobré srdce je jedinečnou príležitosťou na upriamanie pozornosti celej našej krajiny na silné osobné príbehy ľudí vykonávajúcich tieto povolania. Prostredníctvom nich si totiž viac než inokedy uvedomujeme obrovskú hodnotu ich služby.

2. Príležitosť stretnúť sa s obetavými ľuďmi, ktorí svoju prácu robia s nadšením a nasadením. Je to pre mňa výnimočná možnosť byť blízko týchto úžasných ľudí a zdieľať spoločne vzácne chvíle. Zo vzájomných rozhovorov si vždy tiež odnášam dôležité poznatky, ktoré formujú moje pozície v Európskom parlamente.

3. Som pripravená dôkladne sa oboznámiť so všetkými príbehmi v kategórii, ktorú budem hodnotiť. Budem sa samozrejme pozerať na osobnú zaangażovanosť daného manažéra, ako aj celkový prínos jeho práce. Zaujímavé budú aj ciele a výsledky celého projektu. Rozhodovanie bude určite náročné, lebo to tak býva, že vždy je menej cien ako tých, ktorí si ocenenie naozaj zaslúžia.

Božena Bušová je súčasťou sociálnych služieb už 21 rokov. 14 je zároveň podpredsedníčkou Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR.

1. Národná cena Dobré srdce je významná najmä tým, že ukazuje ľuďom a spoločnosti, že v sociálnych službách sú kvalitní poskytovatelia, kde pracujú obetaví a empatickí pracovníci, ktorí rozumejú svojej profesii a robia ju s nasadením. Na druhej strane touto cenou odmeňujeme týchto poskytovateľov, ktorých pozná len malý okruh klientov a kolegov, a ukazujeme verejnosti, že si zaslúžia uznanie.

2. Možnosť spoznať ďalších dobrých poskytovateľov, hoci vybrať najlepšieho je často veľmi ťažké. Áno, v každom ročníku je niekoľko významných nominácií a je mi veľmi ľúto, že do finále sa môžu dostať len traja, pričom víťazom je len jeden. Viacerí by si každý rok zaslúžili cenu.

3. Najmä podľa odporúčaní klientov daného zariadenia, lebo tí vedia najlepšie zhodnotiť aký je poskytovateľ. Určite tiež prihliadneme na hodnotenie zamestnancov, ktorí by sa mali na svojom pracovisku u daného poskytovateľa cítiť dobre.

Spracoval Juraj Mikloš

ULAHČUJEME KLIENTOM KAŽDODENNÝ ŽIVOT

Doručovanie zdravotníckych pomôcok priamo ku klientovi. Bez zbytočného čakania, diskkrétne a pohodlne.

- ✓ Liečba chronických a ťažko sa hojajúcich rán
- ✓ Pre ľudí so stómiou a na čistej intermitentnej katetrizácii
- ✓ Pre diabetikov a ľudí s enterálnou aj parenterálnou výživou
- ✓ Kompenzačné pomôcky
- ✓ Všetko na jednom mieste

info@epion.sk

+421 902 111 301

www.epion.sk

špeciálny zdravotnícky materiál • zdravotnícka technika • zdravotnícke pomôcky

SENTIDA SC

artspect

Funkčná - Inteligentná – Dôstojná

www.artspect.sk

Delené teleskopické bočnice Udržanie a podpora mobility sú hlavné ciele profesionálnej starostlivosti
Bezpečný spánok Odpočinok a spánok s funkciami extra nízkeho ošetrovateľského lôžka zohľadňujúceho potreby užívateľov
Systém senzorov opustenia lôžka Individuálna podpora a bezpečnosť vďaka inteligentnej senzorovej technológii
Dvojitá autoregresia Optimalizácia ložnej plochy v rizikovej panvovej oblasti pre zníženie rizika vzniku preležanín
Poloha Komfortné kreslo Podpora zdravia a kontaktu užívateľa s okolím
Extra nízka výška ložnej plochy 23 cm Domáci vzhľad a bezpečné vstávanie

JANA GORST JE ZDRAVOTNÁ SESTRA VYŠTUDOVANÁ NA SLOVENSKU, S RÔZNYMI OŠETROVATEĽSKÝMI SKÚSENOSŤAMI DOMA AJ V ZAHRANIČÍ. JEJ NAJDLHŠÍ POBYT MIMO SLOVENSKO BOL VO VEĽKEJ BRITÁNII, KDE ZAKOTVILA NA DLHÝCH 16 ROKOV. AKO SAMA HOVORÍ, JEJ PRÍBEH SO SMRŤOU A SPREVÁDZANÍM SA ZAČAL FORMOVAŤ, KEĎ „ODIŠLA Z ORTOPÉDIE, Z RUŠNÉHO ODDELENIA, KDE MEDICÍNA BOLA NASTAVENÁ NA ZACHRAŇOVANIE A PREDLŽOVANIE ŽIVOTA A KDE NEBOL PRIESTOR NAD ÚVAHOU JEHO KVALITY. JEDNA SKÚSENOSŤ Z NÁHLEHO ODCHODU PACIENTKY, KDE SA NEBRALO DO ÚVAHY, ŽE MÔŽE ZOMRIEŤ A BOJOVALO SA AŽ DOVTEDY, KÝM SA ĎALEJ NEDALO POKRAČOVAŤ, OTVORILO VO MNE VEĽA OTÁZOK, KDE SOM VNÍMALA, ŽE JA BY SOM SI TAKÝTO ODCHOD NEPRIALA.“

DULA MÁ SVOJE MIESTO

NA OBOCH STRANÁCH ŽIVOTA

Stupňujúca sa nespokojnosť ošetrovania v štýle bežiaceho pásu priviedla Janu Gorst do lokálneho hospicu, kde strávila 5 rokov, najskôr ako vedúca sestra, neskôr ako zdravotná sestra na lôžkovom oddelení a v mobilnom hospici. Počas jej pôsobenia v hospici prechádzala intenzívnymi osobnými, vnútornými zmenami. Po výcvikoch Chakra Evolution jogy, Jogy pre ľudí s onkologickými a chronickými ochoreniami, klasickej masáže, prišla príležitosť spraviť si pod vedením Alexandry Derwen výcvik „Dula pre umierajúcich“. Napriek kvalitnej ošetrovateľskej starostlivosti, modernému vybaveniu, ľudskému prístupu, ktorý bol bežnou súčasťou života St. Johns Hospicu, posledný dielik v skladačke – sprevádzanie, dosadol až po tomto výcviku. Od návratu späť na Slovensko hľadá spôsoby, ako prispieť k zmene k položeniu pevných základov paliatívnej starostlivosti na Slovensku. Dnes ako prezidentka stojí na čele novo založeného občianskeho združenia Dula duše s jasnou víziou, poslaním a cieľmi.

Váš návrat na Slovensko sa ponúka ako najlepšie otvorenie tohto rozprávania.

Po príchode na Slovensko som od roku 2020 začala spolupracovať s občianskym združením Kolobeh života

a vznikol 4-dňový zážitkovo-vzdelávací kurz Dula pre umierajúcich. Vytvorila som a vediem 12-týždňový online kurz Dula Duše, určený pre tých, ktorí majú záujem ísť do hĺbky. Je to v prvom rade seba rozvojový proces. Držím sa toho, že nemôžeme sprevádzať niekoho iného, pokiaľ máme problém s navigáciou vlastnej cesty. Mojou snahou je tiež nasmerovať takéto vzdelanie do DSS, špecializovaných zariadení a hospicov. Momentálne pripravujem v spolupráci s hospicom Dom Rafael školenie, vytvorené na mieru pre ich personál. Samozrejme ako dula naďalej sprevádzam umierajúcich a ich rodiny. A takýchto dúl je potreba viac.

Keď povieme dula, väčšina ľudí si nepredstaví ženu pri posteli ťažko chorého človeka. Asi by sme mali začať úplne od začiatku – kto je dula?

Toto označenie sa pomaly dostáva medzi ľudí i do slovníkov spolu s tým, ako stráca svoju podivnú tajomnosť a s ňou aj mnoho nezmyselných predstáv, ktoré sa pri nedostatku informácií na toto pomenovanie nalepili. Dula je starogrécky názov, ktorý na Slovensku najčastejšie označuje ženu poskytujúcu starostlivosť ženám počas tehotenstva, pôrodu, šestonedelia a dojčenia. Dula poskytuje predovšetkým emocionálnu podporu, neposkytuje zdravotnícke služby, ani

v žiadnom prípade nevstupuje do kompetencií zdravotníckeho personálu. Dula však má svoje miesto i na opačnom konci života. Dula je sprievodkyňa. Je to osoba, ktorá sedí (niekedy doslovne) s niekým, navonok nerobí žiadnu činnosť, vo vnútri je však stabilným pilierom pre toho, komu sa rozpadá jeho svet. Príchod i odchod dokážu byť rovnako komplikované, ťažké a bolestné.

Práve na konci života je miesto pre Dulu duše...

Narodenie je v ať na výnimky vždy radostným štartom s otvorenou budúcnosťou. Ako však nasledovať nejaké štandardy starostlivosti o ľudí na konci života a nestratiť pritom ľudskosť? Zdravotnícka starostlivosť môže byť odvedená s najväčšou odbornosťou, s najmodernejším vybavením, ale pokiaľ bude chýbať ľudskosť, chýba niečo dôležité. Je jasné, že zdravotnícky a opatrovateľský personál na Slovensku to vôbec nemá ľahké. To čo je na západe štandardom sa v našich podmienkach krvopodne snažíme dosiahnuť. Nedostatok personálu, náročné pracovné podmienky, ekonomická situácia, osobné i rodinné problémy sú bohužiaľ každodennou realitou. Tu je práve priestor pre duly. A tak po ročnom procese zrenia, príšli

na svet občianske združenie Dula duše, ktoré sme založili spoločne so súčasnou predsedníčkou správnej rady Ing. Želmírou Macháčkovou a podpredsedníčkou Ing. Zuzanou Slovákovou.

Čo je, okrem spoločného pohľadu na oblasť paliatívnej starostlivosti, súdržnou silou združenia?

Naším záujmom je združovať, vzdelávať, prepájať a podporovať duly pre umierajúcich, aby mohli byť dostatočnou podporou pre tých, ktorí ich službu na rôznych miestach Slovenska a Čiech potrebujú. Ďalším dôležitým bodom je prepájať rôzne organizácie, inštitúcie, ktoré pracujú s témou zomierania, smrti a smútenia. V neposlednom rade nám ide o vzdelávanie a šírenie osvety nielen pre širokú verejnosť, ale aj odbornú. Snažíme sa o vytvorenie priestoru a platformy na združovanie a podporu ľudí, ktorí prichádzajú s témou smrti do kontaktu v akejkoľvek podobe, priestoru, kde si môžu odovzdať skúsenosti, prepojiť sa a podporiť navzájom. Veríme, že spoločnými silami budeme vytvárať lepšie podmienky na dôstojné umieranie. Keďže umierame len raz, prečo to neurobiť dobre a dôstojne.

Dula duše vyplňuje priestor, na ktorý nemá praktický materialistický svet možnosti a bohužiaľ ani čas. Kde predovšetkým vidíte prínos vášho občianskeho združenia?

Dôležitým poslaním nášho združenia je citlivo, ľudsky a vnímavosť detabuizovať

spoločensky dlhodobo vytesňovanú tému smrti, ktorá sa bytostne dotýka každého z nás. Naučiť sa ju prijímať ako neoddeliteľnú a prirodzenú súčasť nášho života, ktorá dáva nášmu životu hĺbku a zmysel. Empaticky, dôstojne a s rešpektom otvárať a komunikovať témy zomierania, smrti a smútenia, posledných rozlúčok a pohrebníctva naprieč celou našou spoločnosťou, bez rozdielu na životné vyznanie, svetónázor či náboženskú vieru, bez ohľadu na rasu, zdravotný stav, sociálne či spoločenské postavenie, vek, pohlavie a profesiu.

Vyplýva z toho, že vašou snahou je rozširovanie myšlienok i vašich radov?

Naším cieľom je prinášať v tejto oblasti spomínané vzdelávanie a osvetu z hľadiska spirituálneho i fyzického, pre širokú laickú verejnosť, dobrovoľníkov v pomocnom sektore, ale i zdravotnícky personál a tým umožniť spracovávanie predsudkov a prirodzeného strachu zo smrti. K tomu neoddeliteľne patrí aj snaha

o návrat k zvykom našich predkov v čase umierania a smrti. Dôležitosť rituálov, ktoré sa podávali ústnou formou z generácie na generáciu a ich praktizovaním v komunite, boli dôležitým článkom zdravej komunity. Oživením týchto zvykov má verejnosť príležitosť byť aktívnym členom spoločnosti, ktorá preberá zodpovednosť za seba a navráti zomieraniu ľudskosť a dôstojnosť do prostredia domova. Dôležité je zdôrazniť, že dulou môže byť každý človek bez rozdielu úrovne a typu vzdelania, rovnako predavačka ako inžinier. Dulou však môže byť aj ktokoľvek z odbornej zdravotníckej a sociálnej verejnosti ako lekár, sestrička i opatrovateľka. Všetky tieto prípady už máme medzi sebou. Naša práca je o ľuďoch a ľudskosti, nielen o odbornosti. Práca duly je pre niektoré z nich poslaním a hlavným živobytím. Dula však môže mať inú životnú profesiu a pôsobiť len vo svojej rodine, či byť na blízku priateľom v čase potreby, alebo pracovať ako dobrovoľník či dobrovoľníčka v DSS. Dula duše je zatiaľ rozvíjajúce sa združenie, v ktorom sa všetky duly spájajú.

Ako vidí Dula duše svoje súčasné miesto v spoločnosti dnes a v budúcnosti?

Združenie venuje pozornosť poskytovaniu podpory pri pripravenosti na vlastnú smrť a finálnu časť života, posledných prání a podporu pri komunikácii potrieb s blízkymi, aby posledné dni života neboli len prežívaním a čakaním na smrť, ale žitím týchto dní v ľudskej dôstojnosti, v hĺbke, láske a pokoji. Poskytuje podporu v procese zomierania blízkeho a tiež v procese smútenia, či komunikácie úmrtia v rodine, škole alebo iných spoločenstvách. Dula Duše o.z. má tvár milej susedy, zdravotnej sestry, opatrovateľky, lekára, dcéry, manželky či manžela. Je to živý organizmus, ktorý spája podobne naladených oddaných ľudí, uvedomujúcich si dôležitosť dôstojného umierania.

Spracoval Juraj Mikloš

Dôležitosť a vážnosť dobrej komunikácie a odovzdávania myšlienok myslí združenie Dula duše skutočne do dôsledkov. Logu združenia dominujú dve identické počiatkové písmená jeho názvu. Sú napnuté ako plachty pohánajúce vpred nádej a proti stojace ako dve krídla, smerujúce k opačným svetom a predsa spojené v jednom pevnom liečivom bode, v ktorom sa stretávajú pomáhajúci a človek, ktorý potrebuje pomoc. Farbou združenia je indigová, charakterizovaná v encyklopédiách ako „posledný rozoznateľný odtieň modrej prechádzajúcej do modrofialovej“. Má v sebe modrú, predstavujúcu oblohu, nebo a duchovnosť, spolu s červenou, predstavujúcou krv a s ňou život a zem. Symbolickým minerálom združenia je tanzanit.

NAVONOK „NORMÁLNI“

CHCÚ BYŤ ŠŤASTNÍ, ALE ČASTO ZVÄZUJE ICH ÚZKOSŤ A DEPRESIA. CHCÚ NORMÁLNE ŽIŤ, ALE NEZVLÁDAJÚ DLHODOBÝ KONTAKT S ĽUĎMI, VYČERPÁVA ICH. CHCÚ NIEČO MANUÁLNE ROBIŤ, ALE ICH MOTORIKA JE OSLABENÁ. PRITOM VYZERAJÚ NAVONOK „NORMÁLNE“. DIAGNÓZU NEMAJÚ NAPÍSANÚ NA ČELE A PRETO ICH OKOLIE VNÍMA AKO „DIVNÝCH“, MOŽNO NESPOLAHLIVÝCH, MOŽNO LAHOSTAJNÝCH. A PRITOM TO TAK NIE JE. ONI LEN „NEZVLÁDAJÚ“ ŠTANDARDNÉ NORMY SPRÁVANIA. SÚ TO V PODSTATE FUNKČNÍ AUTISTI, ĽUDIA TRPIACI ASPERGEROVÝM SYNDRÓMOM.

„**V**yste si nevšimli, že máte doma autistu?“ - na tieto slová psychiatričky z detskej nemocnice nikdy nezabudnem. Syn mal vtedy 11 rokov a boli sme odborne sledovaní na psychiatrii od jeho piatich rokov, pretože v škôlke sa nerozprával s učiteľkami - spomína na určenie diagnózy jej dieťaťa Lucia z Košíc. „Diagnóza, ktorú mal dovtedy uvedenú ale znela selektívny mutizmus. Ten sa podarilo vyriešiť, v škole

sa bariéra zlomila a syn začal normálne komunikovať s učiteľkami.“

Úniky

Došlo však k ďalším komplikáciám a síce, že začal mať zdravotné problémy. „Vravel, že si necíti nohy, nedokáže vstať z postele, začali sa neurologické vyšetrenia. Keď išiel do školy, odpadol, volali záchranku, ale nič sa nikdy nezistilo,“ hovorí Lucia. Až neskôr vysvitlo, že to všetko si dieťa privodilo násled-

kom stresu zo školy, z ľudí v nej. „Nezabudnem ako som ho v desiatich rokoch dovedla pred bránu školy a on utiekol, bežala som za ním a nebolo možné dostať ho dnu. Neskôr vysvitlo, že tam bola šikana. Zmenili sme školu. Situácia sa opakovala. Dala som ho na mesiac do kúpeľov, aby mal školskú dochádzku,“ bolo to príšerné, spomína Lucia. Obdobie, keď behala od jedného psychológa ku druhému, keď nonstop riešila absencie a doháňanie učiva

v škole, tortúry pri vyšetreniach a popri tom sa musela po rozvode sama starať o dve deti, boli podľa nej mimoriadne vyčerpávajúce. „Nemohla som mať ani prácu, kde by som musela sedieť v kancelárii, veď doma som mala syna. Našťastie som si vždy našla časovo flexibilné pracovné príležitosti,“ hovorí. A potom vyriekla nová psychiatrička akoby hovorila o niečom úplne prirodzenom pamätnú vetu. Nasledovali skúmania, spravil sa individuálny študijný plán a máme už aj znalecký posudok, že áno: chlapec má Aspergerov syndróm, čo je istá „miernejšia“ forma autizmu.

Postihnutie

Aspergerov syndróm (AS) je samostatná kategória v rámci autistického spektra. Prejavujú sa u každého človeka špecifické. Čo ale platí u všetkých je, že „aspergeri“ majú trvalé problémy v sociálnej komunikácii a sociálnych interakciách, používajú obmedzené

Autizmus a samovražedné myšlienky

Výskumy ukázali, že miera samovražedných myšlienok u ľudí s PAS je oveľa vyššia ako u bežnej populácie. Táto tendencia je vyššia medzi dievčatami s autizmom a ľuďmi s miernejšími formami porúch.

Podľa Journal of Autism and Developmental Disorders, mnoho ľudí v spektre (predovšetkým deti a dospievajúci, ale aj dospelí) sú obeťami šikanovania, niekedy na dennej báze. To často vedie k rozvoju úzkostných stavov a depresívnych porúch.

a opakujúce sa vzorce správania, aktivít a záujmov a to do takej miery, že tieto vzorce obmedzujú a oslabujú každodenné fungovanie. Ľudia s Aspergerovým syndrómom vidia, počujú a cítia svet inak, ako iní ľudia. Ak máte Aspergerov syndróm, máte ho na celý život - nie je to choroba a nedá sa „vyliečiť“. Žiadni dvaja ľudia nezažívajú AS úplne rovnakým spôsobom.

Život s aspergerom

„Nie je to ľahké, ale keď už človek vie o čo ide, dokáže sa na to pripraviť a hlavne dokáže aj s dieťaťom pracovať a učiť aj jeho zvládať niektoré prejavy“ hovorí Lucia. Veľmi jej pomohlo psychologické poradenstvo. „Častokrát človek tlačí na to dieťa, ale napríklad mi vysvetlili, že u aspergerov ten tlak nemá význam, naopak, má to opačný efekt. Treba pristupovať vždy s pokojom a racionálne, emócie veľmi nechápu, len ich znervózňujú.“

To, že je diagnostika dôležitá, potvrdzuje aj klinická psychologička Magdaléna Krasulová. „U týchto ľudí ide o celoživotné narušenie a doslova odkázanosť na okolie. Vzhľadom na závažnosť prejavov, stúpajúci výskyt a absenciu kausálnej terapie sa vynárajú stále častejšie problémy nielen ľudí s AS, ale najmä ich blízkych a okolia. Mnohí sú diagnostikovaní až v dospelosti, kedy sú už pridružené závažné psychické problémy, podotýkam z nesprávneho prístupu v škole, v rodine, z enormného tlaku a snahy takéhoto človeka „zaškatuľkovať“ a „normalizovať“,“ objasňuje Krasulová.

Luciin syn má dnes už takmer dvadsať rokov, chodí na strednú školu, kde ale má, samozrejme, individuálny študijný plán. Jeho mama si kladie otázku, čo bude ďalej? „Nikdy nebude schopný začleniť sa do štandardného pracovného procesu. Nedokáže robiť osem hodín denne, to je jednoducho nad jeho sily,“ hovorí s tým, že syna ale pripravuje na dospelosť aj cez brigády. „Našťastie sú dnes možnosti, že robí za počítačom z domu pre istú firmu administratívne veci pár hodín týždenne. Popri tom roznáša dve až tri hodiny jedlo ako kuriér cez víkend,“ hovorí Lucia s tým, že jej je jasné, že budúcnosť je veľmi otázná. „Vie, že pohyb mu robí dobre, tak pravidelne chodí plávať, aby držal svoj stav v čo najlepšej kondícii,“ hovorí s tým, že chlapec aj rád fotí a našiel si priateľov s rovnakým koníčkom. Svoju diagnózu si uvedomuje a snaží sa o „normálny“ život, čo je ale samozrejme, náročné. Priateľku syn mal, ale išlo o krátku známosť.

Čo v dospelosti?

„Našťastie sú dnes možnosti, že robí za počítačom z domu pre istú firmu administratívne veci pár hodín týždenne. Popri tom roznáša dve až tri hodiny jedlo ako kuriér cez víkend,“ hovorí Lucia s tým, že jej je jasné, že budúcnosť je veľmi otázná. „Vie, že pohyb mu robí dobre, tak pravidelne chodí plávať, aby držal svoj stav v čo najlepšej kondícii,“ hovorí s tým, že chlapec aj rád fotí a našiel si priateľov s rovnakým koníčkom. Svoju diagnózu si uvedomuje a snaží sa o „normálny“ život, čo je ale samozrejme, náročné. Priateľku syn mal, ale išlo o krátku známosť.

Lenka Dale

Štát by sa mal rozhybať

Podľa psychologičky Krasulovej je najvýraznejšia absencia podpornej siete u dospelých ľudí s touto poruchou. Väčšinou nie sú schopní samostatne fungovať, organizovať veci, plánovať, nerozumejú emóciám, sociálnym vzťahom, sú veľmi priami v komunikácii. Preto ich okolie považuje za drzých a nevychovaných a oni len nemajú ten odhad v sociálnej interakcii. Pomoc odmietajú, ale ju zúfalo potrebujú. „Počúvam od rodičov často už dospelých aspergerov, žeby uvítali komunitné centrá, nielen s edukačnou a informačnou pomocou, ale aj inštrumentálnou, ktorá by priamo pomáhala a viedla, občas ich vystriedala pretože sú sami enormne vyčerpaní, unavení a frustrovaní a jednoducho už ďalej nevládzu. Je to pochopiteľné. Často sú úplne sami, obklopení nepochopením a neznalosťou okolia a žiaľ aj tých kompetentných, ktorí by mali vedieť o probléme viac ako oni.“

GABORČÁKOVÁ: VNÍMALA SOM SKRIVODLIVOSŤ

VÝRAZNÝ KROK PRE ĽUDÍ S ASPERGEROVÝM SYNDRÓMOM UROBILA SÚČASNÁ MINISTERKA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SOŇA GABORČÁKOVÁ. EŠTE AKO NEZARADENÁ POSLANKYŇA NR SR PREDLOŽILA V PARLAMENTE V ROKU 2019 NÁVRH NOVELY ZÁKONA, ABY SA ODSTRÁNILI ZNEVÝHODNENIA ĽUDÍ TRPIACICH AUTIZMOM A PARLAMENT JEJ NÁVRH SCHVÁLIL. TO, ŽE POMOC ŠTÁTU PRE ĽUDÍ S AUTIZMOM A ASPERGEROM TREBA ROZŠIROVAŤ, SI STÁLE UVEDOMUJE A TEJTO AGENDE SA VENUJE KONTINUÁLNE ĎALEJ.

Prečo vás oslovila táto téma až do tej miery, že ste menili zákon?

Rodinám s dieťaťom so zdravotným znevýhodnením sa venujem celý svoj profesionálny život. Počas pôsobenia v Dome sv. Anny som vnímala mnohé príbehy ľudí spojené s problémami, ktoré prídu, ak je vášmu dieťaťu stanovená diagnóza autizmus alebo Aspergerov syndróm. Vnímala som skrivodlivosť pri nepriznávaní kompenzačných dávok pri daných diagnózach a preto som ako poslankyňa, úspešne bojovala za jej odstránenie.

Skonkretizujme presne, čo sa vlastne v zákonoch upravilo a čo tam pribudlo na základe vášho poslaneckého návrhu?

Bol novelizovaný zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu. Novelou boli upravené niektoré ustanovenia, z ktorých jednoznačne vyplýva, že fyzická osoba s Aspergerovým syndrómom má mieru funkčnej poruchy minimálne 90 %. Tým sa stáva fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím.

Rovnako sa zmenil aj zákon o sociálnom poistení, preto od 1. novembra 2021 je možné fyzické osoby s Aspergerovým syndrómom uznať za invalidné, a preto im následne môže byť priznaný aj invalidný dôchodok.

Samozrejme, okrem podmienky invalidity musia splniť aj ostatné, štandardné zákonné podmienky.

Prax ukazuje podľa skúseností ľudí, čo sa nám ozývajú, že úrady majú pri posudzovaní rôznych meter. Namiesto „nápomocnosti“ niektoré ešte svojimi prístupmi komplikujú aj tak zložitú situáciu týchto ľudí a ich príbuzných. Čo s tým?

Tak ako pri každom posudzovaní platí, že ak osoba, ktorej bol diagnostikovaný Aspergerov syndróm, prejaví záujem o posúdenie na účely peňažných príspevkov na kompenzáciu, v prípade splnenia všetkých zákonom stanovených podmienok, je jej možné poskytovať peňažné príspevky na kompenzáciu. Ak majú občania pochybnosti o postupe príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, majú možnosť obrátiť sa priamo na Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré je príslušné riadiť, kontrolovať, koordinovať a metodicky usmerňovať výkon štátnej správy vo veciach podpory sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Ako vy vidíte život týchto ľudí na Slovensku? Aké sú možnosti ich začlenenia do spoločnosti,

schopnosť viesť samostatný život v dospelosti bez rodičov, nájdenie si vhodného zamestnania?

Osobne si myslím, že ľudia s poruchou autistického spektra majú problémy viesť plnohodnotný život. Na jednej strane je málo vzdelaných ľudí, ktorí dokážu odborne pracovať s autistami v školstve, v zdravotníctve, ale aj v sociálnych službách. Na strane druhej nám chýbajú zamestnanci, ktorí sú odborníci na prácu s ľuďmi s touto diagnózou.

Ako sa štát vysporadúva s týmito absentujúcimi dôležitými prvkami?

Práve preto sme v rámci ministerstva pripravili Národný projekt „Podpora sociálneho začleňovania pre vybrané skupiny osôb so zdravotným postihnutím“, ktorého cieľom je podporovať začlenenie ľudí so zdravotným postihnutím s dôrazom na osoby s mentálnym postihnutím a osoby s poruchou autistického spektra. Chceme dosiahnuť zlepšenie ich životnej situácie, a to prostredníctvom nastavenia systémovej podpory a zvyšovaním kvality odborných činností najmä v oblasti sociálnych služieb a služieb zamestnanosti v rámci celého Slovenska.

Lenka Dale

Vchodové rohože s vlastným dizajnom

Podložky s logom sú o tom, aby ste urobili skvelý prvý dojem. Sú prvým krokom do vašej budovy a sú dokonalým spôsobom, ako podporiť imidž vašej spoločnosti. Kvalitná rohož s logom môže vylepšiť vzhľad každej haly, vchodu alebo foyer.

Smart návlekový automat

Inovatívne zariadenie, ktoré pomocou tepla aplikuje zmršťovaciu fóliu na podrážky a zabraňuje tak znečisteniu interiéru. Výhradný distribútor pre SR a jediný v celej Európe.

Hygienické rohože

Dezinfekčná podložka dezinfikuje a vysušuje obuv, aby sa zabránilo kontaminácii. Naplňte dezinfekčným prostriedkom na čistenie a dezinfekciu obuvi.

www.inovativa.sk • +421 919 162 151 • obchod@inovativa.sk

Prvotriedny spánok už 30 rokov.

Vyrábame textilné výrobky zamerané na zdravý spánok, s ohľadom na najnovšie technológie, dlhoročné skúsenosti a zo zdravotne nezávadných materiálov.

Naša výroba ponúka bohatý sortiment textílií, certifikovaných pre zdravotníctvo a zariadenia sociálnych služieb, ako napríklad:

• posteľné obliečky • papióny a vankúše • uteráky a osušky

• matrace • matracové chrániče

nepremokavá úprava

A rovnako, či sa nám tie nové štandardy a aj postup inšpektorov páčia viac alebo menej, je potrebné priznať, že určitá forma kontroly je potrebná. Takí sme ľudia, ak nás niekto nekontroluje, tak máme malú motiváciu plniť svoje povinnosti (česť výnimkám).

Aby však poskytovatelia sociálnych služieb nezostali nepripravení v šoku, keď im na dvere zaklope inšpekcia v sociálnych veciach, v Asociácii poskytovateľov sociálnych služieb v SR sme pre nich pripravili „generálku kvality“. Externý odborný audit, v rámci ktorého si vyskúšajú kontrolu poskytovanej sociálnej služby za účelom zistenia reálneho obrazu o skutkovom stave plnenia štandardov kvality. Zamestnanci majú možnosť zažiť obdobnú kontrolu, akú vykonáva inšpekcia v sociálnych veciach, teda aj s určitou dávkou stresu. Nemusia sa však obávať následkov, od nás nedostanú pokuty

GENERÁLKA KVALITY ALEBO AKO ROBÍME KONTROLU ŠTANDARDOV KVALITY MY

HOCI NIE VŠETCI PRIJALI S NADŠENÍM ZÁKON Č. 345/2022 Z. Z. O INŠPEKCII V SOCIÁLNYCH VECIACH, KTORÝ „PRINIESOL“ NOVÉ ŠTANDARDY KVALITY POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A AJ SAMOTNÚ INŠPEKCIU, MUSÍME TO PRIJAŤ AKO FAKT A SNAŽIŤ SA ZOSÚLADIŤ NAŠU PRAX S NOVÝMI POŽIADAVKAMI.

a ani výsledné správy nezverejníme na webových stránkach. Môžu očakávať odporúčania a rady. Pozeráme sa na prax aj na dokumentáciu. Je potrebné zdôrazniť, že našou úlohou je hľadať a nájsť chyby a nedostatky. Preto sme možno prísnejší ako samotná inšpekcia (len s ľudskou tvárou ☺). Ale veríme, že práve to má byť našou úlohou a tak je to správne. Akokoľvek sa snažíme byť príjemní, je vidieť v tvárach zamestnancov, ako sa im v priebehu našej návštevy mení pohľad. Najprv je to privítanie s úsmevom, potom trochu rozpaky a neistota i zlosť, a nakoniec úľava, keď odchádzame. Niektoré zistenia nie sú príjemné. Niektoré slová sa nepočujúvajú dobre. Ak ich však zamestnanci, aj samotní

zriaďovatelia, počujú najprv od nás, je šanca, že už ich nebudú počuť aj od inšpekcie. A ak prejdú od výhovoriek a vysvetľovania prečo sa niečo nedá, k implementácii našich rád do praxe, tak možno budú pokojnejšie spať. Nielen preto, že budú pripravení na inšpekciu. Ale hlavne, že budú poskytovať sociálnu službu v súlade s požiadavkami legislatívy a potrebami prijímateľov.

Mnoho poskytovateľov má spojené štandardy kvality s nejakým dokumentom, smernicou či príručkou kvality. Majú pocit, že ak si niekde kúpi (v lepšom prípade sami vypracujú) písomnú dokumentáciu, tak majú hotovo. Že to stačí. A že im dobré smernice zakryjú nedobrá prax. Takto to však nefunguje (verím, že na tomto sa zhodneme aj s inšpektormi). Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách síce požaduje mať niektoré veci v písomnej podobe, v niektorých prípadoch aj uvádza názov či obsah, dôraz však dáva na úctu, rešpekt a dôstojnosť, teda na prax a praktické (nielen formálne) plnenie povinností. Sú veci, pri ktorých môžeme diskutovať o ich kvalite, napríklad individuálny plán. Rovnako sú veci, pri ktorých môžeme diskutovať o ich vhodnosti, napríklad používanie uniforiem. Potom sú veci, s ktorými sa nemusíme osobne stotožniť, ale sú jasne a presne dané v legislatíve a tie sa majú plniť.

Marek Sušínska

Aby sme nechodili okolo horúcej kaše, v rámci generálky kvality sa pozeráme na všetkých 25 kritérií a aj ďalšie povinnosti uvedené v zákone o sociálnych službách, a takto to v praxi robíme:

- Pýtame sa zamestnancov na víziu a poslanie sociálnej služby. Malo by to byť niečo, čo vedia aj „o polnoci“. Ak ju totiž nebudú zamestnanci poznať, len ťažko ju bude poskytovateľ aktívne naplňať a realizovať.
- Podrobne si pozeráme zmluvu o poskytovaní sociálnej služby. Či je v súlade s § 74 zákona o sociálnych službách. A taktiež, či má poskytovateľ postup pre uzatváranie zmluvy. Postup, ktorý je zrozumiteľný pre zamestnancov a zároveň postup, ktorý je zrozumiteľný pre prijímateľov.
- Poskytovanie sociálnych služieb je potrebné plánovať podľa individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľov a každý prijímateľ (v určených druhoch sociálnych služieb) má mať komplexný individuálny plán. Preto sa pozeráme nielen na konkrétne individuálne plány a postupy pre individuálne plánovanie, ale rozprávame sa so zamestnancami aj prijímateľmi. Zisťujeme, či zamestnanci o zaja vedia, ako individuálne plánovať. Či vedia popísať ako plánujú a ako hodnotia. Pýtame sa kľúčových pracovníkov, čo konkrétne znamená táto ich rola vo vzťahu k prijímateľom. A či odmietanie individuálnych plánov zo strany prijímateľov nie je zapríčinené tým, že zamestnanci to nevedia robiť.
- Pýtame sa zamestnancov na konkrétne práva prijímateľov, lebo len tak ich môžu dodržiavať, ak ich poznajú. Pýtame sa zamestnancov na možné porušenia práv prijímateľov, lebo len tak sa im budú môcť vyhnúť, ak ich budú poznať. No a to všetko porovnávame s praxou. Ak zamestnanci v rozhovoroch o právach prijímateľov uvádzajú slobodu pohybu a ľudskú dôstojnosť, tak pozeráme, či nie sú zamykaní na izbách či oddeleniach. Či nie sú všetky izby prijímateľov otvorené, a to aj pri výmene inkontinenčných pomôcok alebo vykonávaní hygieny na lôžku.
- Posteľ mnohých prijímateľov sú vybavené bočnicami. To však neznamená, že ich môžeme používať len tak, kedy to uznáme za vhodné. Účelom použitia bočnic musí byť

vždy iba zamedzenie pádu prijímateľa, teda zaistenie bezpečnosti. Nemá sa používať k uľahčeniu práce personálu. Rovnako nie je prípustné ich používanie počas dňa z dôvodu nepokojného mobilného prijímateľa, ak potrebuje personál udržať prijímateľa na lôžku. Použitie bočnic musí byť primerané riziku. Najprv je teda potrebné zmapovať riziko pádu u konkrétneho prijímateľa. Nie je možné predpokladať správne používanie bočnic ako nástroja prevencie pádu, pokiaľ riziko pádu nebolo riadne vyhodnotené. A na túto oblasť sa zameriavame veľmi podrobne.

- Pred prílohou č. 2 (v ktorej sú uvedené štandardy kvality) je ešte príloha č. 1. V tej je uvedený tzv. personálny normatív, teda maximálny počet prijímateľov na jedného zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov. Okrem samotného počítania zamestnancov a výšky úväzkov sa pozeráme aj na plnenie kvalifikačných podmienok a celkové plnenie personálnych podmienok (adaptácia a zaškoľovanie, rozvoj ďalšieho vzdelávania, supervízia).
- Kritérium 3.1 hovorí o tom, že priestory poskytovateľa sociálnej služby majú spĺňať požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré upravujú priestorové, technické a hygienické podmienky prevádzkovania sociálnej služby. A medzi takéto predpisy patrí vyhláška MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Preto pozeráme, či sú izby dostatočne veľké aj koľko prijímateľov je reálne na izbe, kontrolujeme povinné základné vybavenie izby aj to, koľko prijímateľov je na jednu sprchu a WC.
- Našu pozornosť venujeme aj mnohým iným veciam, ale o tých sa dozvieme viac, ak sa prihlásite na konferenciu, ktorá bude 21. 11. – 22. 11. 2023 v kongresovom hoteli Sitno vo Vyhníach a na nej budú niektorí poskytovatelia rozprávať o svojej skúsenosti s generálkou kvality.
- Ako sa hovorí „lepšie raz zažiť, ako stokrát počuť“. Objednajte si preto generálku kvality pre Vaše zariadenie a nielen že sa dozvieme najviac, aj si to priamo zažijete a dostanete konkrétne odporúčania na zlepšenie.

Ked vyslovím slovo hydroterapia väčšina si predstaví wellness centrá, bazény, vírivé vane, rôzne trysky, streky, sauny a množstvo ľudí. Ja ale vidím našich seniorov ležiacich v izbách, sediacich na invalidných vozíkoch, blúdiacich chodbami zariadení, pretože ich myseľ už dávno stratila napojenie, alebo mentálne ťažko zaostalých, nepokojných, s agresívnymi sklonsmi a psychiatrickými diagnózami. Pred nimi sú brány wellness centier ale aj kúpeľov zavreté. Natíska sa mi otázka, ako im pomôcť, ako dopriať blahodarne pôsobenie vody v obmedzených podmienkach. Dá sa to vôbec? Ponúknem vám pár rád a návodov, ako by to šlo. Fyzikálne pôsobenie tlaku, vztlaku a tepelnej energie vody využíva na

V SNOCH PREDSTAVUJE PONORENIE SA DO KRIŠTÁLOVO ČISTEJ VODY UZDRAVENIE. TÁTO SKRYTÁ SYMBOLIKA MÁ SVOJE OPODSTATNENIE. VEĎ VODA NÁS OČISŤUJE A LIEČI OD NEPAMÄTI V RÔZNYCH PODOBÁCH A KULTÚRACH.

liečebné účely vodoliečba. Je to jedna z metódik fyzikálnej terapie. Rozoznávame celkové, prísadové, vírivé, končatinové, sedacie kúpele, procedúry s masážnym efektom. Rôzne polevy, otierania, výplachy, bazén, parnú saunu. **Základom je celotelový vodný kúpeľ** vo vani alebo v bazéne s teplotou 37 – 40 °C. Šetrnejší ku kardiovaskulárnemu a respiračnému ústrojenstvu je v sediacej polohe.

V nej priložením studeného obkladu na oblasť srdca znížime jeho nadmernú činnosť. Bazén predstavuje ešte o niečo menšiu záťaž so súčasným pôsobením tlaku na perióst a možnosťou kinezioterapie. Dopriať si ho môže každý ak netrpí akútnym ochorením s horúčkou, krvácaním, nehojacimi sa kožnými defektmi, závažnými poruchami a chorobami srdca, zhubnými nádormi, záchvatovou epilepsiou. Nie je vhodný ani pri akútnej tromboflebitíde alebo hlbokéj tromboze, kompresívnom radikulárnom syndróme, zápalových ochoreniach kĺbov a chrbtice. Samozrejme nie po jedle. V prípade nevoľnosti a triašky procedúru prerušíme. Prekážkou nemusia byť spastické či chabé obrny alebo poruchy chôdze ak máme k dispozícii zdvíhacie zariadenia. Tie už sú vo väčšine zariadení povinnou výbavou. Upnutého klienta pohodlne prepravíme až do vane, kde v závese bezpečne zotrúva po celú dobu 15 – 20 min. trvania. Je ale množstvo rôznych porúch pohybového aparátu, ktoré síce obmedzujú ale nebránia ak sa spoločnými silami do aj z vane dokáže dostať. Techniky a spôsoby sú rôzne často humorné končiacie mojím zmočením.

Odporúčam vždy kúpeľ obohatiť pridaním prírodných alebo bylinných prísad. Tie umocňujú liečivé pôsobenie na orgány a ich vôňa znásobí psychickú úľavu. Mineralizovaný kúpeľ vytvoríme nasypáním soli obohatenej o magnézium, ktorá výrazne zmierňuje svalové kŕče, odstraňuje únavu a bolesť. Sírny napríklad Solfatanom, bežne dostupný v lekárni. Lieči kožné ochorenia ako psoriázu, chronický ekzém, reumatizmus pohybového aparátu. Odradiť klienta môže silný zápach. Bola by však škoda, ak má nejaké zo spomenutých ochorení. Prísadami sú často látky vyskytujúce sa v prírodných minerálnych vodách a výber najvhodnejšej pre domáci kúpeľ je len na nás. Samozrejme poradiť sa s odborníkom nie je nikdy na škodu.

Odporúčané bylinné výluhy a silice a ich účinky:

Žihľava – zjemňuje pokožku, lieči ekzém

Kamilka – pôsobí protizápalovo, zmierňuje bolesti kĺbov a chrbtice, lieči psoriázu

Dubová kôra – vhodná a známa pri sedacích kúpeľoch na liečbu hemoroidov, upokojuje kožu, zastavuje krvácanie, zmierňuje potenie nôh

Citrusové silice – pôsobia antibakteriálne, protizápalovo, proti chudokrvnosti a kŕčom, podporuje trávenie

Eukalyptus – analgetický, protizápalový, uvoľňuje hlieny, uľahčuje dýchanie, je chladivý

Levandul'a – podporuje srdcovú činnosť, znižuje krvný tlak, upravuje menštruáciu, utišuje a pôsobí

sedatívne, lieči psoriázu. Má analgetický, protizápalový a protiplesňový účinok

Medovka – podporuje imunitu, zmierňuje psychické napätie, tlmí bolesť hlavy, utišuje, zlepšuje spánok, lieči zápal žíl a reumu

Mäta pieporná – očisťuje myseľ, stimuluje nervový systém a činnosť pečene, lieči zápal

Rozmarín – posilňuje pamäť, tonizuje srdcovú činnosť, upravuje hladinu cukru, zlepšuje prietok krvi, zmierňuje depresie a artritídu

Do kúpeľa postačí maximálne päť kvapiek. Pred pridaním oleja sa klientov opýtam či im vyhovuje vôňa po priložení k nosu. Nestalo sa mi, že by odmietli. Uvoľnené výpary prevoňajú nielen telo, ale celú miestnosť a to na dlhý čas.

ružova. Veľa chorôb s pribúdajúcim vekom sa prejaví práve na nohách zmenou sfarbenia či drobnou rankou. Končatinový kúpeľ dáva príležitosť toto miesto poriadne prezrieť a ošetriť. Veď nohy nás nesú celý život zaslúžia si pozornosť.

Aj pre klientov úplne pripútaných na lôžku dokážeme poskytnúť vodoliečbu. Už aj samotný očistný kúpeľ sa dá premeniť na príjemný zážitok a to pridaním prísad napríklad oleja z Arniky. Pomáha pri svalových bolestiach, opuchoch, zápaloch kostí a ochrnutí. Nádherné prevonia nie len pokožku ale vdýchnutím podráždi zmysly, navodí pokoj a lepší náladu. Telo omývame postupne froté rukavicou po častiach. Zvyšok tela necháme prikryté pekné v teple. Ak chceme stimulovať chabé paretické svaly pohyb vedieme proximálne teda od prstov k ramenám. Opačný pohyb má relaxačný antispastický efekt. Seniori majú porušenú termoreguláciu a z tohto dôvodu je pre nich kúpanie či sprchovanie veľakrát nepríjemná záležitosť. Bolo by dobré prihliadať na túto skutočnosť a vodoliečbu vykonávať v dostatočne teplej miestnosti, osušiť a obliecť skôr, ako ich prepravíme na izbu.

Som veľkým zástancom procedúr vodoliečby. Sú dostupné takmer pre všetkých klientov, vyvolávajú pocit čistoty a relaxu. Alberto Casiraghy svojho času povedal: „Voda je tečúca emócia.“ Odovzdáva nám svoju energiu, pohľadza telo, zvukom vchádza do mysle a vyladuje ju. Vo chvíli ponorenia sa - sme len my a ona. Treba si ju dopriať.

Katarína Čečotová

VODOLIEČBA AKO KAŽDODENNÁ POMOC

POŽIADAVKY KRÍZOVEJ INTERVENCIE

DEMOGRAFIA, ALE AJ SOCIÁLNA SITUÁCIA SA MENÍ, DÁ SA POVEDAŤ, ŽE SA ZHORŠUJE V CELEJ EURÓPE, MOŽNO NA CELOM SVETE A SLOVENSKO NIE JE VÝNIMKOU.

Úroveň ľudskej spoločnosti nemôžeme merať len rastom HDP, produkciou automobilov či iných produktov, ani spotrebou mydla či iných surovín, ale aj tým ako sa dokážeme postarať o tých najnúdznejších. V minulosti patrilo ku koloritu našich dedín, ale aj miest, že sa dokázali postarať aj o tých, ktorí zlyhali a nenechali ich umrieť hladom, či spať pod mostom. Štatistiky hovoria o tom, že svet je stále bohatší?! Na druhej strane máme stále viac ľudí, ktorí skončili na okraji spoločnosti a nedokážu si sami pomôcť. Žiaľ! naša spoločnosť k tomu pristupuje alibisticky a odvoláva sa na sociálnu sieť, teda na systém štátnych dávok, ktoré sú častokrát zneužívané, či demotivujúce... Na druhej strane tých, ktorí sa im snažia pomôcť zaplatiť nedokáže či nechce. Práve naopak podmienky sme nastavili tak vysoko, že väčšina tých, ktorí im pomáhajú nedodržiavajú a vlastne nedokážu dodržiavať všetky zákonné predpisy. Dnes možno ani nie je taký

problém nasýtiť núdznych ako nasýtiť štát – splniť všetky jeho podmienky a zaplatiť ich. **Teda ak mám rozprávať o financovaní krízovej intervencie v prvom rade, štát musí zaplatiť všetky náklady spojené s jeho zákonmi, vyhláškami, či nariadeniami! Nemôžeme to presúvať na tých, ktorí pomáhajú, aby si nejaké peniaze pozháňali, alebo stále trpeli ako dopadne najbližšia kontrola.** Najväčšou a najdrahšou položkou je mzda a všetky náležitosti s ňou spojené. Samozrejme ak spoločnosť chce, aby sa niekto o týchto ľudí staral, musí ich zaplatiť. Nie dať im almužnu, ktorá sa celé roky nezvyšovala a vďaka bohu aspoň počas covidu ju zvýšili. Aby bol systém funkčný, mal by byť príspevok pre tých ktorí pomáhajú vo výške priemernej mzdy v národnom hospodárstve a my z toho zaplatíme aj náklady na telefóny, kancelárske potreby, cestovné, či iné náležitosti. Ak by sa štátne príspevky viazali na priemernú mzdu, alebo napr. 1,5 násobok minimálnej mzdy

(samozrejme aj s odvodmi), tak by sa politici správali oveľa zodpovednejšie. Teda všetky špecializované poradenstvá, nízko prahové denné centrá, komunitné centrá, streetworkeri... by sa dali platiť cez sociálnych pracovníkov, ktorých zamestnávajú. Útulky, nocľahárne, zariadenia núdzového bývania, či obdobné pobytové zariadenia cez počty prijímateľov o ktorých sa starajú s adekvátnou valorizáciou, najmä podľa rastúcich nákladov.

Sme malý štát na to, aby sme sa bavili o rôznych úrovniach, kde za 20 rokov sme sa mohli presvedčiť, že financovanie nefungovalo a viedlo skôr k ich úpadku. Štát by mal financovať celú krízovú intervenciu aj vzhľadom na to, že títo ľudia väčšinou nemajú reálny trvalý pobyt, teda sa na ňom nezdržiavajú a častokrát pri resocializácii sa to dá len v novom prostredí. Na zamyslenie je aj to, že veľké percento ľudí odkázaných na ich služby sú zdravotne postihnutí či seniori.

Pavol Vilček
Spišská katolícka charita,
koordinátor APSS v SR za PSK

Innovative Hygiene.

hagleitner

DIGITÁLNE PREPOJENÁ DEZINFEKČIA & HYGIENA

Hygiena sanitárnych priestorov

Digitálne dáta z dávkovačov znižujú personálne náklady o 25 % a o 30 % zvyšujú spokojnosť zákazníka.

Hygiena objektov

Najpresnejšie dávkovanie čistiacej a certifikovanej dezinfekčnej roztokov na trhu, garantuje 30 % úspory času a výdavkov.

Hygiena kuchyne

Pomocou proaktívneho non stop servisu (24/7/365), garantujeme starostlivosť o čistý riad.

Hygiena bielizne

Centrálné dávkovacie zariadenie umožní dávkovanie tekutých detergentov až do štyroch pračiek.

DIGITALIZÁCIA PRINÁŠA EFEKTÍVNOŠŤ A UDRŽATEĽNOSŤ

www.hagleitner.com

Miele

Umývam

hygienicky.
rýchlo.
úsporne.
ekologicky.

Som **MasterLine.**

Vaša umývačka riadu pre prvotriednu hygienu a optimalizovanú organizáciu času.

Nový rad MasterLine je navrhnutý tak, aby spĺňal najvyššie nároky profesionálneho umývania riadu. Vynikajúce výsledky, inteligentné funkcie a intuitívna obsluha uľahčí každodennú prácu.

Zistite viac:
miele.cz/professional

Miele Professional. Immer Besser.

MIKINA K1
VESTA VENDY
ve žluté

ČESKÝ VÝROBCE
PROFESNÍCH A VOLNOČASOVÝCH
ODĚVŮ

VYBERTE SI VE

2P SERVIS S.R.O.

SVOU OBLÍBENOU BARVU